jaarverslag 2019

Stichting voor christelijk voortgezet onderwijs West-Brabant

INHOUD JAARVERSLAG 2019

A **Bestuursverslag**

B **Jaarrekening**

B.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2019 na resultaatbestemming

B.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2019

B.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2019

B.4 Waarderingsgrondslagen geconsolideerde jaarrekening

B.5 Toelichting behorende tot de geconsolideerde balans

B.6 Toelichting behorende tot de geconsolideerde staat van baten en lasten

B.7 Enkelvoudige balans per 31-12-2019 na resultaatbestemming

B.8 Enkelvoudige staat van baten en lasten 2019

B.9 Waarderingsgrondslagen enkelvoudige jaarrekening

B.10 Toelichting behorende tot de enkelvoudige balans

B.11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige staat van baten en lasten

B.12 Overzicht verbonden partijen

B.13 WNT, algemeen en topfunctionarissen

B.14 Gebeurtenissen na balansdatum

B.15 Ondertekening door Bestuur en Raad van Toezicht

C **Overige gegevens**

C.1 Gegevens over de rechtspersoon

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A Bestuursverslag

1.
Voorwoord

Het jaar 2019 kan omschreven worden als een overgangsjaar. Niet alleen was 2019 het eerste volledige jaar voor de directie in de nieuwe samenstelling, het was ook het laatste kalenderjaar van het huidige schoolplan. Een tweede belangrijke constatering is dat ook dit jaar weer gekenmerkt wordt door het voortgaan op de succesvolle weg die jaren geleden is ingezet.

Opnieuw was de aanmelding voor onze brugklas hoger dan het aantal plaatsen dat we de leerlingen kunnen bieden. We hebben dan ook besloten in 2020 meer brugklasleerlingen toe te laten dan de afgelopen jaren gebruikelijk was, 350 in plaats van 324. Een maximum leerlingenaantal van ongeveer 1750 voor de totale school blijft daarbij overigens wel ons uitgangspunt.

De aankondiging dat de vordering op het Ministerie vanaf 2023 niet meer opgenomen mag worden in de jaarstukken, was voor ons aanleiding om deze vordering nog eens goed tegen het licht te houden. Besloten werd om al in 2019 deze vordering niet meer op te nemen. Het resultaat over 2019 is daardoor ongeveer € 760.000 lager, waardoor we voor het eerst in lange tijd een negatief resultaat hebben. De algemene reserve neemt dus af, maar blijft naar ons oordeel op een voldoende niveau.

Na vele jaren waarin Deloitte onze accountant was, heeft de Raad van Toezicht nu gekozen voor een andere partij: Astrium. We hebben er vertrouwen in dat we ook met dit accountantskantoor, dat veel expertise op het gebied van onderwijsinstellingen heeft, een langjarige relatie kunnen opbouwen.

Dankzij de goede examenresultaten en een wederom verbeterde doorstroom richting weinig tot geen zittenblijven is 2019 ook onderwijskundig weer een goed jaar te noemen. In vrijwel alle leerjaren wordt intensief gebruikgemaakt van digitale middelen, alleen de leerlingen van vwo 6 beschikken in 2019-2020 nog niet over laptops.

Het bestuur is zich er terdege van bewust dat het ondanks het huidige succes van de school er geen garantie is voor de toekomst. We zullen scherp moeten blijven om ook de komende jaren eigentijds en op maat gesneden onderwijs aan te bieden aan onze leerlingen. We kunnen daarin, dankzij onze goed geschoolde en geoutilleerde medewerkers, het volste vertrouwen hebben.

Ron Speetjens
Hans Teunissen

Algemene informatie

Leeswijzer.
De Nassau gaat uit van de Stichting voor christelijk voortgezet onderwijs West-Brabant. Alleen formeel betreft het twee aparte organisaties, beide benamingen (Stichting en De Nassau) worden in dit jaarverslag door elkaar gebruikt. Aan de Stichting is verbonden de Stichting Voorzieningenfonds Nassau. Deze wordt verder Stichting VFN genoemd.

De opbouw van het jaarverslag is wat anders dan in voorgaand jaar, ook enkele maatschappelijke thema's komen aan de orde.

2.1

Treasurybeleid

De in 2018 gewijzigde Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 verving per verslagjaar de Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2010. Het treasurystatuut van de Stichting en van de Stichting VFN is daarvoor op onderdelen gewijzigd. In het kort bestaat het beleid ten aanzien van tijdelijk overtollige kasmiddelen van de Stichting uit het stallen van deze tijdelijk overbodige gelden op enkele niet achtergestelde spaarrekeningen bij onze huisbankier ABNAMRO. Overigens moet het aangepaste treasurystatuut nog formeel door de Raad van Toezicht worden vastgesteld, dit zal in de loop van 2020 geschieden.

Voor de Stichting VFN is het vermogensbeheer uitbesteed aan de firma Rouws en Ceulen te Breda. Omdat het bij de Stichting VFN gaat om private middelen is genoemde Regeling voor de Stichting VFN niet van toepassing.

Stichting VFN

Grondslagen voor de consolidatie.
In de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting.
Stichting VFN kwalificeert als een dochter van de Stichting.
De activiteiten van de Stichting VFN bestaan uit het beheren van vermogenswaarden.
De financiële gegevens van de Stichting VFN zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties.
De Stichting VFN heeft als doel het verlenen van steun aan alle soorten van onderwijs welke uitgaan van de Stichting. De Stichting VFN tracht dit doel te verwezenlijken door het beheren van vermogenswaarden. Zoals de naam aangeeft is de rechtspersoonlijkheid de stichtingsvorm. Het bestuur van de Stichting VFN wordt gevormd door de twee bestuurders van de Stichting.
In 2019 boekte de Stichting VFN een winst van € 48.000.
De met vermogensbeheerder Rouws en Ceulen afgesproken voorzichtige werkwijze, zorgt voor demping van mogelijke verliezen op aandelen door de verkoop van opties op aandelen. Hierdoor kunnen eventuele koerswinsten niet zo zijn als zonder deze opties het geval zou zijn. De koerswinsten op de beurs in 2019 zijn dus niet een op een terug te vinden in de winst van Stichting VFN. Het rendement op de beleggingen was in 2019 ongeveer 9%

2.2

Prestatiebox

In 2019 ontving De Nassau onder de noemer Prestatiebox € 562.890 in het kader van het Sectorakkoord VO 2014-2017. Deze extra bekostiging is bedoeld om de ambities zoals verwoord in het Sectorakkoord te verwezenlijken. Er zijn 7 ambities, die alle raken aan de hoofdlijnen van het Sectorakkoord: de vormgeving van toekomstbestendig onderwijs door professionele scholen die op verantwoorde wijze rekenschap afleggen.
Ambities 1 en 2 van het Sectorakkoord zijn "uitdagend onderwijs voor elke leerling" met "eigentijdse voorzieningen". We proberen deze ambities te verwezenlijken door de inzet van laptops, alle leerlingen hebben op termijn een laptop ter beschikking, ook in de les. Daarbij wordt veel gebruikgemaakt van digitale leermiddelen, die bij voorkeur interactief te gebruiken zijn. Alle lokalen zijn of worden voorzien van digitale borden. Dit vraagt natuurlijk niet alleen investeringen in materiaal, maar ook extra inzet van personeel om e.e.a. te implementeren en te onderhouden. De extra lasten die dit met zich mee brengt worden onder meer vanuit de Prestatiebox bekostigd.
Ambitie 3 betreft "brede vorming voor alle leerlingen". Hierbij kan, naast de min of meer vanzelfsprekende rol die de school speelt in de vorming van de leerlingen, gedacht worden aan culturele en kunstzinnige vorming, maar ook aan de voorbereiding op vervolgstudie en/of arbeidsmarkt. Op De Nassau wordt hieraan vormgegeven door bijvoorbeeld CKV Junior en extra aandacht voor loopbaanoriëntatie, maar ook de activiteiten in het kader van de Nassau Academie spelen hierin een voorname rol.

Ambitie 4 is "partnerschap in de regio". De Nassau werkt intensief samen, niet alleen met andere scholen voor voortgezet onderwijs, maar ook met basisscholen en met vervolgopleidingen. In Breda is er, ook door het bestaan van de huisvestingscoöperatie, zeer veel afstemming tussen de scholen, zodat een gevarieerd onderwijsaanbod gegarandeerd is. Met de basisscholen worden zeer nauwe banden in stand gehouden waardoor bij de stap van basis naar voortgezet onderwijs vrijwel steeds van een warme overdracht sprake is.
Ambities 5 en 6 hebben betrekking op de school als professionele organisatie en als organisatie waarin professionals werken. De docent is cruciaal voor het leren door leerlingen. De Nassau zet dan ook veel in om de bekwaamheid van de docenten te verhogen. Docenten worden gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen, onder meer door aan alle tweedegraads docenten die een opleiding tot eerstegraads docent willen volgen volledige medewerking te geven. Met een school voor voortgezet onderwijs in Etten-Leur (KSE) heeft De Nassau afspraken over collegiale consultatie, niet alleen voor docenten, maar ook voor de schoolleiding. Ook eigen coaches worden volop ingezet, zowel voor de begeleiding van nieuwe docenten als voor de begeleiding van meer ervaren docenten die daar behoefte aan hebben.
Ambitie 7 tenslotte gaat over verantwoording en toezicht. In het sectorakkoord staat daarover o.m. "Het beste recept voor goede resultaten is een hoge mate van autonomie van besturen en scholen gecombineerd met het afleggen van publieke verantwoording". Het eerste deel wordt door het bestuur van De Nassau van harte onderschreven, dit jaarverslag is een van de vele manieren waarin we aan het tweede deel vormgeven.
Wat bij ambities 1 en 2 expliciet vermeld is, namelijk dat extra inzet om nieuwe ambities te verwezenlijken extra bekostiging behoeft en dat daarvoor de gelden van de Prestatiebox ingezet worden geldt ook voor de bij de andere ambities genoemde activiteiten: deze zijn alleen mogelijk door de gelden die via de Prestatiebox beschikbaar zijn.

3.1

Visie en besturing

Doelstelling
De Stichting stelt zich ten doel de oprichting en instandhouding van een of meer instellingen voor christelijk voortgezet onderwijs in West-Brabant. Het betreft momenteel één school, De Nassau te Breda.

De missie van De Nassau:
We bereiden jonge mensen zo goed mogelijk voor op leren, leven en werken in Nederland en daarbuiten. Dat doen we op basis van een christelijke identiteit die we zichtbaar maken voor leerlingen, ouders en medewerkers.
We hebben onze missie geformuleerd op basis van een visie die als volgt verwoord is:
Op De Nassau geven we leerlingen zowel vanuit onze overtuiging als vanuit onze onderwijskundige visie persoonlijke aandacht. Op De Nassau voelt iedereen zich gekend en erkend en gaan we respectvol met elkaar om.
De Nassau helpt leerlingen, door goede begeleiding en passende uitdaging, een zo hoog mogelijk opleidingsniveau te behalen. Daarbij wordt in toenemende mate zelfstandigheid van de leerling verwacht. De school heeft doorlopende leerlijnen met een voor leerlingen zichtbare verbinding tussen vakken onderling en tussen het binnenschoolse en de maatschappelijke werkelijkheid.
Onze missie kan het best gerealiseerd worden in een omgeving waarin oprechte en professionele aandacht voor leerlingen is en waarin een heldere structuur en duidelijke regels zijn.
Er zijn doelen en strategieën op verschillende beleidsonderdelen: onderwijs, personeel, facilitair, ARBO, financieel, PR/marketing en kwaliteit.
We bereiden onze leerlingen goed voor op hun vervolgopleiding in mbo en hbo of op de universiteit. Met verschillende van deze instellingen stemt De Nassau het onderwijs af met het doel onze leerlingen na het behalen van hun diploma optimale kansen te bieden.

Kernactiviteit
Het verzorgen van goed algemeen voortgezet onderwijs voor leerlingen uit Breda en omgeving door middel van voltijds dagopleidingen, is de kernactiviteit van De Nassau.

Juridische structuur / Organisatie
Zoals de naam al aangeeft is de rechtspersoonlijkheid de stichting. Het bestuur van de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs West-Brabant is het bevoegd gezag van De Nassau.
De Stichting, rechtsopvolger van de in 1950 opgerichte Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs voor West-Brabant, is aangegaan voor onbepaalde tijd. Aan de Stichting is verbonden de Stichting Voorzieningenfonds Nassau. De structuur van de Stichting is volgens het Raad van Toezicht-model, met een professioneel bestuur en een (onbezoldigde) Raad van Toezicht.
Het collegiaal bestuur is tevens het bevoegd gezag van De Nassau en bestaat uit twee personen, de heren R. Speetjens en J.C.M. Teunissen. Het bestuur fungeert tevens als collegiaal rectoraat van De Nassau.
De Nassau heeft drie afdelingen: mavo, havo en vwo (vwo is inclusief gymnasium en tweetalig onderwijs). Elke afdeling wordt geleid door een directeur, die wordt bijgestaan door twee coördinatoren. Het management van de school bestaat op 31 december 2019 in totaal uit 11 personen (8,3 fte).
Rectoraat:
de heren R. Speetjens en J.C.M. Teunissen;
Directie:
personeel en havo: mevrouw S. Jongejan-Schiffelers;
onderwijs en mavo: de heer I. Akdeniz;
organisatie en vwo: de heer W. Herder
Coördinatoren:
mavo: mevrouw E. de Jager en de heer P.C. van Harmelen;
havo: de heer F.C.W. Gruijters en mevrouw Y. Brosens;
vwo: mevrouw N. de Mooij en mevrouw J.P.P. Nagtzaam.

Elke afdeling heeft een eigen team van docenten. Voor de "algemene taken" kan elke afdeling een beroep doen op de stafafdelingen van de school (administratie/roosterbureau, secretariaat, facilitaire dienst, systeembeheer, mediatheek en zorg).

3.2

Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid

Op 1 augustus 2016 werd het huidige schoolplan (2016-2020) van kracht. Een evaluatie van de voorgaande beleidsperiode (2012-2016) wees uit dat het beleid overwegend succesvol is geweest, maar wel aangepast moest worden aan veranderende omstandigheden, met name de verdere digitalisering van het onderwijs. De Nassau Academie voor het vwo bleek zo succesvol dat het programma inmiddels is uitgebreid naar de andere afdelingen. De in dit kader gegeven minors zijn vakoverstijgend: de onderwerpen worden vanuit verschillende disciplines benaderd en worden door twee of meer docenten verzorgd. Vanaf het schooljaar 2016-2017 worden er minors verzorgd in de volgende afdelingen: vwo/tto leerjaar 1 t/m 5; havo leerjaar 3 en 5 en mavo leerjaar 2.
Daarnaast worden - met name voor de bovenbouw vwo - door illustere gastdocenten afkomstig uit de universitaire wereld boeiende voordrachten gegeven. Bij deze stuk voor stuk zeer geslaagde lezingen waren eveneens ouders en een aantal andere genodigden aanwezig.
In mavo-2 en havo-3 volgen onze leerlingen ook minors. Deze sluiten aan bij de profielen die in het jaar hierop volgend kunnen worden gekozen, waardoor de oriëntatie op de profielkeuze rijker vorm krijgt. Een aantal minors wordt in samenwerking met instellingen in de stad vormgegeven, waardoor het onderwijs contextrijker en actueler wordt. In havo-5 worden colleges aangeboden in samenwerking met instellingen voor hoger onderwijs in Breda. Hiervoor werken we samen met Avans, Breda University en de Nederlandse Defensie Academie.
De inzet van laptops in de klas is in schooljaar 2019-2020 praktijk voor alle klassen 1 tot en met 5. Hoewel we soms worden geconfronteerd met technische problemen, zo zijn de digitale leermiddelen niet altijd goed te benaderen via de ELO, zijn we van mening dat de ingeslagen weg van digitalisering de juiste is.

Hoewel er opnieuw veel gezegd en geschreven is over funderend onderwijs dat gratis zou moeten zijn en hoewel De Nassau dit streven onderschrijft, is de werkelijkheid dat de bekostiging niet voldoende is om de laptops kosteloos ter beschikking te stellen. We blijven dan ook een bijdrage van ouders vragen.

AVG

In de loop van 2018 is nieuwe wetgeving van kracht geworden betreffende gegevensbescherming, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ook voor De Nassau heeft de AVG gevolgen. Er was voorafgaand aan deze nieuwe wetgeving natuurlijk ook al veel aandacht voor de privacy van leerlingen, ouders en medewerkers, maar de introductie van de aangescherpte regels, heeft ervoor gezorgd dat we alles nog eens goed op een rijtje gezet hebben. Dat heeft onder meer geresulteerd in een "Richtlijn privacy" die met alle medewerkers gedeeld is en waarin duidelijk is omschreven hoe we met de gegevens van onze leerlingen en onze medewerkers omgaan. Naaste deze handzame richtlijn privacy is er een meer uitgebreid "Privacyreglement De Nassau" welke op de website van De Nassau gepubliceerd is.

Ook een gevolg van de AVG is, dat we met alle partijen buiten De Nassau, die op een of andere manier gegevens van onze leerlingen of medewerkers verwerken, zogenaamde verwerkers-overeenkomsten hebben gesloten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan boekhandel en uitgevers, die het gebruik van digitale leermiddelen op individueel niveau mogelijk maken. In deze verwerkers-overeenkomsten is vastgelegd welke gegevens gebruikt worden en hoe deze gebruikt worden.

Wanneer ondanks alle genomen maatregelen, toch gegevens in handen van onbevoegden komen, is er sprake van een datalek. In 2019 is er, voor zover bekend, geen datalek geweest, ook niet bij andere partijen die gegevens van De Nassau verwerken.

Ook de regels rond het beeldrecht zijn door de AVG aangescherpt. De Nassau vraagt jaarlijks alle leerlingen van 16 jaar en ouder toestemming vooraf om beeldmateriaal te mogen gebruiken, bijvoorbeeld in het examenboek. Voor leerlingen die nog geen 16 jaar oud zijn, wordt deze toestemming aan de ouders gevraagd.

Maatschappelijke oriëntatie

De Nassau heeft burgerschap in het onderwijs hoog in het vaandel staan. Binnen De Nassau Academie wordt veel aandacht geschonken aan democratie, rechtsstaat en mediawijsheid. Dit laatste heeft ook een plek op andere momenten in de opleiding van de leerling, zoals in de lessen tabletvaardigheden in de brugklas en in de workshop onderzoekvaardigheden in de examenjaren. Er is ook een uiterst actieve debatclub van leerlingen. Zij debatteren wekelijks met elkaar binnen school en doen mee aan wedstrijden op stedelijk, regionaal en landelijk niveau. Binnen de debatclub staan niet alleen retorische vaardigheden centraal, maar vooral ook het kritisch volgen en analyseren van maatschappelijke en politieke vraagstukken.

De maatschappelijke betrokkenheid wordt ook gestimuleerd door de wijze waarop wij met goede doelen omgaan. Elk jaar krijgen leerlingen, ouders en collega's de mogelijkheden goede doelen aan te dragen. Na een voorselectie worden vijf doelen getoond via onze Goedemorgen-filmpjes (de opening van de dag). Vervolgens kunnen alle leerlingen stemmen op hun goede doel naar keuze. Het winnende doel wordt uiteindelijk omarmd en staat in het schooljaar centraal. Hiermee wordt niet alleen geld opgehaald voor het betreffende doel, maar staat (vooral) ook bewustwording centraal.

Maatschappelijke thema's

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft vijf politieke of maatschappelijke thema's genoemd waarover in dit jaarverslag gerapporteerd moet worden, te weten
Strategisch personeelsbeleid
Passend onderwijs
Allocatie van middelen naar schoolniveau
VMBO-techniek
Toetsing en examinering

Strategisch personeelsbeleid door toekomstbestendige organisatie
In lijn met onze slogan "sterk naar de toekomst" hebben we via onder andere inspiratiesessies, kennisdeling en (extra) studiemiddagen (onderwijskundig beraad) gewerkt aan een gedeeld beeld over het onderwijs bij De Nassau. Dit gedeelde beeld is beschreven in ons schoolplan 2020-2024.
In de invulling van het beroep docent ontstaan, conform ons toekomstbeeld over het onderwijs, geleidelijk andere accenten. We zien in de analyse van onze huidige vlootschouw veel veranderpotentieel om mee te groeien in de uitdagingen van de toekomst in het onderwijs. Er is onder het personeel veel toewijding en bereidwilligheid om dit samen op te pakken en verder vorm te geven. Dat blijkt onder andere uit de gesprekkencyclus en de tevredenheidsonderzoeken. Afgelopen jaar is gebleken dat vooral 'leren van elkaar' een krachtige manier is om kennis en kunde binnen de organisatie te verdiepen en verbreden. Ook externe schoolbrede scholing heeft ons geholpen in de ontwikkeling van onze docenten.
Er is een werkgroep geformeerd om het professioneel statuut te evalueren. Hieruit komt naar voren dat dit reeds geborgd is in onze organisatie.
Naast dit positieve beeld van toewijding en bereidwilligheid is er ook zorg. Deze zorg richt zich met name op een aantal moeilijk vervulbare vacatures bij een aantal vakgebieden, zoals natuurkunde, Nederlands en wiskunde. Om de invulling van vacatures in de toekomst te kunnen blijven garanderen zijn een aantal nieuwe wervingskanalen aangeboord die zich met name richten op een structureel onderhoud van ons netwerk.
Er is een start gemaakt met het optimaliseren en digitaliseren van processen in de portefeuille personeel. Doel hiervan is enerzijds slimmer te organiseren en anderzijds collega's te ondersteunen in het oppakken van de verantwoordelijkheid voor hun eigen functioneren en ontwikkeling.

Passend onderwijs

In overeenstemming met de Wet Passend Onderwijs en de missie/visie van De Nassau bieden we leerlingen met leer- en/of gedragsvragen zoveel mogelijk zorg-op-maat. Om dit mogelijk te maken, werken we aan de volgende doelen:

- Zo passend mogelijk onderwijs en aanpakken onderwijsbeperking
- Beter toerusten van het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel
- Minder bureaucratie en kortere lijnen in de afstemming (intern en extern)
- Streven naar budgettaire beheersbaarheid en transparantie
- Terugdringen van de thuiszittersproblematiek
- Afstemming met andere sectoren in het jeugddomein, zoals de jeugdzorg, de Leerplicht, de Wmo-zorg en de arbeidsmarkt.

Volgens de richtlijnen en middelen van het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV) Breda bieden we de volgende basis- en schoolspecifieke ondersteuning:
Basisondersteuning

- Uitgewerkt en omschreven aannamebeleid
- Omschreven signaleringssysteem
- Omschreven leerlingvolgsysteem waarbij van iedere leerling een dossier wordt bijgehouden
- Voor iedereen toegankelijke overzichtslijst van aanwezige testen en toetsen (orthotheek), inclusief de wijze waarop deze gebruikt kunnen worden
- Omschreven plan voor leerlingbesprekingen dat gericht is op de onderlinge ondersteuning van de leden van het team met betrekking tot de zorg
- Goed georganiseerde loketfunctie voor de hulp die niet door de school zelf kan worden aangeboden
- Informatieprotocol waarin beschreven is op welke wijze de contacten met ouders-verzorgers en instanties verlopen als zich problemen voordoen
- Omschreven visie op de ontwikkeling van het zorgaanbod in de school waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan het bevorderen van deskundigheid en van het draagvlak voor het zorgbeleid van de school.
- Een veiligheidsfunctionaris die handelt volgens de protocollen zoals vastgelegd in het project de Veilige School.

Schoolspecifieke ondersteuning

- Didactiek: Spelling, begrijpend lezen, taal (NT2)/spraak en ESM
- Sociaal emotioneel: inzet ondersteuningscoördinator en orthopedagoog, faalangst, sociale onzekerheid, werkhouding, motivatie, ASS, AD(H)D
- Fysiek: Visueel, auditief, motorisch, langdurig ziek
- Ondersteuning bovenschools: Rebound/Time-In
- Zorg door externen: REC 3-4, ZAT, opvoedingsondersteuning, ambulante begeleiding

Naar aanleiding van behoeften die waargenomen worden bij de verschillende door scholen gedeelde problemen, worden binnen het RSV doelen vastgesteld en afspraken gemaakt. Deze afspraken worden op drie niveaus nageleefd:

- Bestuursniveau
- Schoolleidersniveau
- Ondersteuningsniveau

Allocatie van middelen naar schoolniveau

Dit thema speelt veelal bij grotere besturen met meerdere scholen. Voor De Nassau geldt dat alle gelden die het bestuur ontvangt van zowel overheid als ouders, door de school gebruikt worden. Daarnaast is het vermelden waard dat De Nassau zo veel mogelijk zaken in eigen beheer uitvoert, zo worden schoonmaak, ICT en salarisadministratie niet uitbesteed zoals bij veel onderwijsinstellingen gebeurt, maar door eigen personeel uitgevoerd.

VMBO-techniek

Is voor De Nassau als mavo-havo-vwo school niet van toepassing.

Toetsing en examinering

Als het gaat om de organisatie van de toetsing en de examinering bevinden we ons in meerdere opzichten in een transitiefase.

- Personele wisselingen als gevolg van pensionering;
- Een landelijk herijking van de kwaliteit en de borging van de schoolexamens;
- De overgang naar een nieuw schoolplan, waarbij er een nieuwe benadering van toetsing onderwerp is van debat en het in gang zetten van meer ruimte voor feedback.

Organisatie van de kwaliteitsborging rondom de schoolexaminering:
Binnen De Nassau is een Commissie Toetsing en afsluiting belast met het bewaken van de kwaliteit van toetsen en schoolexamens. Onder aansturing van de directeur Onderwijs is deze commissie verantwoordelijk voor het monitoren van de kwaliteit en de borging en heeft zij een signaleringsfunctie bij het constateren van onregelmatigheden. Stapsgewijs zijn er een aantal aandachtpunten uitgelicht, waaronder dit jaar onder meer het consequent toepassen van een taxonomie binnen een vakgebied en daarmee het borgen van een logische en uitgebalanceerde leerlijn. Als een "critical friend", of in dit geval kritische collega, geeft men advies en wisselt men ervaringen en "good practices" uit. Bij de samenstelling van de commissie is rekening gehouden met vertegenwoordiging van de verschillende clusters, de zaakvakken, de bètavakken en de talen bijvoorbeeld. Belangrijk bij dit alles is te komen tot een groter kwaliteitsbewustzijn binnen de organisatie.

Maatregelen om de kwaliteit van de schoolexaminering te bevorderen:
Gezien de landelijke aandacht voor de kwaliteit van de schoolexamens hebben we de aangeboden checklist doorgenomen, om eventuele optimalisaties te kunnen detecteren en te realiseren. De controle van de PTA's (Programma van Toetsing en Afsluiting) en het examendossier is in handen van de examensecretaris. De controle is vooral van organisatorisch aard. Vanuit het leerlingvolgsysteem (SOMtoday) is er een dubbele check op het naleven van de afgenomen examens. Aandachtpunt blijft de inhoudelijke borging binnen de verschillende vakken. Daarbij is een begin gemaakt met het organiseren van een structuur voor het realiseren van audits, in samenwerking met onze partner, KSE in Etten-Leur. Op verschillende niveaus, docenten, schoolleiders en examensecretarissen, kan er een uitwisseling plaats vinden.

Borging van de benodigde kennis en expertise en het garanderen van een goed functionerende examenorganisatie:
De beoogde nieuwe examensecretaris loopt zich warm voor het overnemen van de belangrijke taak. Onderdeel daarvan is scholing bij de landelijke organisatie voor examensecretarissen Plex en een jaar meelopen met de huidige secretaris. De transitiefase biedt de mogelijkheid om de functie te herdefiniëren en de nieuwe inzichten te verwerken in een aangepaste omvang en taakomschrijving voor de rol. Samen met de Commissie Toetsing en afsluiting zal er een nieuwe Examencommissie worden geïnstalleerd die naast de examensecretaris een belangrijke speler zal zijn in de examenorganisatie. Hierbij willen we nadrukkelijk zorg dragen voor het borgen van de continuïteit en het behoud van aanwezige kennis en expertise. Om de aansturing te optimaliseren zal de toetsing en de examinering bij de directeur Organisatie worden ondergebracht.

Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)

Bestuurlijk Overleg Breda (BOB).
Deze opvolger van Schoolraad Breda is het overlegplatform van de Bredase schoolbesturen van primair en voortgezet onderwijs. In het BOB wordt het overleg met de gemeente voorbereid en komen onder meer doorlopende leerlijnen en warme overdracht van basis naar voortgezet onderwijs, jeugdzorg, afstemming schoolvakanties en schooladviezen aan de orde.

Coöperatie onderwijshuisvesting Building Breda.
De samenwerking tussen De Nassau en Building Breda heeft De Nassau in de loop van de jaren mooie en functionele gebouwen gegeven. In 2017 werd daar de oplevering van een zonnecentrale, in de vorm van zonnepanelen, op het dak van het gebouw aan de Paul Krugerlaan aan toegevoegd, nadat eerder al de daken van het gebouw aan de De la Reijweg van zonnepanelen voorzien waren. In 2017 is er verder een begin gemaakt met de volgende beleidsfase onder de noemer "Building 3.0". Deze is inmiddels gestart, maar heeft geen belangrijke consequenties voor De Nassau.

Regionaal Samenwerkingsverband Breda e.o.(RSV)
Binnen RSV overleggen de schoolbesturen in de regio Breda over het aanbod aan ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben. Dat gebeurt onder andere door afspraken over de basisondersteuning voor zorgleerlingen die op elke school aanwezig moet zijn en door het in stand houden van bovenschoolse voorzieningen die een plaats bieden aan leerlingen waarvoor tijdelijk op de eigen school onvoldoende ondersteuningsmogelijkheden zijn. Het RSV heeft de regie bij passend onderwijs en is de beheerder van de extra middelen die daarvoor beschikbaar zijn.
Onder leiding van RSV is het digitaal overdrachtsdossier, voor de overstap van de leerlingen van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, inmiddels gemeengoed geworden. Vrijwel alle scholen maken hier gebruik van.

ZeeBra-overleg
De Nassau maakt deel uit van het zogenaamde "ZeeBra-overleg". In dit informele kader komen rectoren/bestuurders van zelfstandige scholen voor voortgezet onderwijs in Zeeland en Brabant regelmatig bijeen voor collegiale consultatie. Waar dat zinvol is treedt ZeeBra gemeenschappelijk op naar overheden en andere organisaties.

VAVO
Met twee ROC's heeft De Nassau overeenkomsten gesloten die het mogelijk maken dat leerlingen van De Nassau via een VAVO-traject alsnog hun diploma halen. In het schooljaar 2019-2020 maken 14 leerlingen hiervan gebruik. Zij proberen op het Kellebeekcollege (Breda/Roosendaal) of ROCTilburg alsnog het diploma te behalen.

Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

De Nassau is toegankelijk voor alle leerlingen die respect hebben voor de identiteit van de school en die een passend niveau hebben. Voor de vaststelling van het niveau wordt uitgegaan van het advies van de basisschool. In de praktijk betekent dit dat leerlingen worden toegelaten met minimaal een mavo-advies en een goede onderbouwing daarvan door de basisschool.
De invoering van Passend Onderwijs per 1 augustus 2014 heeft geen wijziging gebracht in het toelatingsbeleid. Binnen het regionaal samenwerkingsverband wordt in goed overleg een situatie nagestreefd waarin alle leerlingen op een voor hen geschikte school worden toegelaten/geplaatst.

3.3

De Raad van Toezicht past de Code Goed Onderwijsbestuur VO onverkort toe.

3.4

Governance / Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestond in 2019 uit de dames Dilven, Fuhring-Holzhaus en de heren Roobol (voorzitter), Van Hooff en Verheijen.

Overzicht hoofd- en nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
A. Roobol	Directeur/eigenaar en commissaris van diverse besloten vennootschappen in Retail en Onroerend goed in Nederland	Ouderling-Kerkrentmeester van de Protestantse Kerk Nederland te Breda; Lid wijkraad Johanneskerk te Breda; Penningmeester van de Stichting Johanneskerk te Breda; Bestuurslid van de Stichting begraafplaats Haagweg; Financieel adviseur van de Stichting Dorpskerk Heerjansdam.
C.A.M. Dilven	Advocaat	Secretaris Oranjecomité Wouw; Lid Ondernemingsvereniging Wouw; Lid vereniging voor letselschadeadvocaten.
T. Fuhring-Holzhaus	Hoofd longgeneeskunde ETZ	Geen
P.P.M.H. van Hooff	Geen	Voorzitter cie van beroep ROC W.Brabant Lid RvT Mastboom-Brosens Stichting Rechter plaatsvervanger
L. Verheijen	Geen	Geen

Er zijn geen conflicterende nevenfuncties.

Uit de Raad van Toezicht

In het verslagjaar bestond de Raad van Toezicht uit vijf leden.
Omdat twee leden de maximale zittingstermijn hebben overschreden zijn stappen gezet om twee nieuwe leden te werven. De heer Roobol en mevrouw Dilven gaan in 2020 de Raad verlaten na een mooie staat van dienst. De eerste vervanger is de heer G. Bioch die in januari 2020 zal toetreden. Het andere lid zal worden voorgedragen door de Medezeggenschapsraad.

Het rooster van aftreden:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
C.A.M.Dilven		O							
T.Fuhring				O					
P.van Hooff		X				O			
A.Roobol		O							
L.Verheijen			X				O		

X= reglementair herkiesbaar
O= reglementair niet herkiesbaar

In verslagjaar is besloten om in 2020 te starten met een auditcommissie waarin twee leden met financiële expertise zullen zitting nemen.

Besproken zijn de begroting 2019, de meerjarenbegroting, de jaarstukken 2018 en de financiële kwartaalrapportages. Tevens heeft de Raad de WNT-norm 2019 op basis van de complexiteitspunten goedgekeurd.
De Raad ontvangt na afloop van elk kwartaal een kwartaalrapportage waarin niet alleen de gerealiseerde bedragen zijn opgenomen, maar ook de begrote bedragen. De Raad houdt op deze wijze de vinger aan de pols, ook wat betreft de doelmatigheid van de bestedingen.
De jaarrekening 2018 is goedgekeurd na overleg door een vertegenwoordiging van de Raad met de externe accountant.
In het verslagjaar heeft de Raad een nieuwe accountant benoemd. Dit is gebeurd in een procedure waar drie geselecteerde bureaus zich hebben gepresenteerd bij een vertegenwoordiging van de Raad en het Bestuur.

De Raad heeft vier maal vergaderd in aanwezigheid van beide bestuurders. Periodiek is aansluitend in overleg getreden met de Medezeggenschapsraad en de Ouderraad. De Raad heeft kunnen constateren zowel de inbreng van de medezeggenschap als de stem van de ouders uitstekend verankerd zijn in de organisatie.
Kritische opmerkingen uit deze overleggen zijn uitgebreid besproken in de Raad en met het Bestuur.
In de jaarlijkse Raad van Toezicht-dag met de bestuurders en de drie directeuren is wederom uitvoerig en open van gedachten gewisseld over de toekomstige ontwikkelingen het onderwijs en de betekenis daarvan voor de Nassau.
De Raad heeft zijn eigen functioneren geëvalueerd en heeft mede op basis van de inbreng van het Bestuur geconcludeerd dat de Raad zijn taak heeft uitgeoefend conform de Code Goed Onderwijsbestuur VO.
In het kader van de zelfevaluatie heeft een vertegenwoordiging van de Raad collegiaal overleg gevoerd met de Raad van Toezicht van een vergelijkbare onderwijsinstelling.
De Raad stelt met genoegen vast dat de kwaliteit van het onderwijs in orde is en dat optimaal gebruik worden gemaakt van de moderne digitale hulpmiddelen. Onder andere door het goed monitoren van de leerlingen en de adequate inzet van laptops is de Nassau een zeer populaire school in de regio.

3.5

Afhandeling van klachten

De Nassau kent een klachtenregeling voor ouders/leerlingen en een voor medewerkers.
Op beide onafhankelijke klachtencommissies werd in 2019 geen beroep gedaan.

Internationalisering

Iedere mavo- havo of vwo-leerling gaat in principe een keer in zijn of haar tijd op De Nassau mee met de Romereis. De Romereizen vinden op alle drie deze afdelingen plaats en hebben een educatief karakter, met bij elke reis input en gerichte opdrachten van een aantal vakken. Tijdens een deel van het onderwijsprogramma werkt de leerling gericht aan de voorbereiding van zijn reis. De tto-leerlingen gaan 3 maal op reis. Leerjaar 1 bezoekt Londen, leerjaar 3 heeft een uitwisseling met Spanje en leerjaar 5 bezoekt Schotland of Ierland.

4.

Risicomanagement

De Nassau kent nog geen systematische werkwijze als het gaat om het onderscheiden van risico's, maar zal daar in de loop van 2020 wel stappen toe zetten. Drie studenten van Avans onderzoeken onze risico's en ons risicomanagement. Wel komen ook nu al alle mogelijke risico's in formele en informele overlegsituaties ter sprake.

Voor de bewaking van de uitputting van de begroting wordt gebruikgemaakt van kwartaalrapportages. Na afloop van elk kwartaal ontvangen bestuur en raad van toezicht een overzicht van de tot en met het betreffende kwartaal gerealiseerde bedragen, afgezet tegen de vastgestelde begroting. Op deze wijze worden eventuele grote afwijkingen al in de loop van het kalenderjaar zichtbaar.

In het betaalproces is sprake van functiescheiding in die zin dat de medewerkers van de financiële administratie de betaalopdrachten klaarzetten en het bestuur vervolgens de betaling middels een eigen account daadwerkelijk uitvoert.

Belangrijkste risico's.

De risico's die het vaakst genoemd worden zijn: bekostiging die ontoereikend is in het licht van de doelstellingen, (sterke) terugloop van het aantal leerlingen en problemen met het personeel, waaronder een hoog ziekteverzuim, maar ook het moeilijk kunnen vinden van geschikte medewerkers. Huisvesting hoort niet tot de risico's dankzij de Bredase oplossing: een door de gemeente gefinancierde en door de scholen bestuurde coöperatie.

De genoemde risico's nader bekeken:

De belangstelling van de politiek voor het onderwijs, waarin het belang van goed onderwijs duidelijk onderkend wordt, maakt dat we er op vertrouwen dat de bekostiging ook de komende jaren voldoende zal zijn om de kwaliteit op peil te houden. Dat zal zeker het geval zijn indien de vereenvoudiging van de bekostiging onverkort doorgaat vanaf 2021.Ook de vraagtekens rond de functiemix zijn inmiddels grotendeels verdwenen door de maatwerkafspraak die gemaakt kon worden: de te realiseren functiemix is nu aangepast aan de te verwachten bekostiging. Wel blijft een punt van zorg dat er door externe partijen (bijvoorbeeld vanuit de politiek) eisen geformuleerd worden over zaken als deelname aan buitenschoolse activiteiten door alle leerlingen, zonder kosten voor de ouders en het beschikbaar stellen van digitale leermiddelen, ook weer zonder dat ouders daarvoor hoeven betalen, zonder dat de bekostiging hiervoor wordt aangepast. De belangrijkste maatregel om dit risico als het zich voordoet het hoofd te bieden, is voorzichtig begroten. Omdat er ook krachten spelen die al te hoge reserves, het gevolg van dat voorzichtig begroten, willen voorkomen, kan dit niet onbegrensd. De Nassau zal de komende jaren een nieuwe afweging moeten maken van de gewenste hoogte van de buffer om schommelingen in de bekostiging op te vangen.

Zowel uit eigen prognoses als uit de prognose van het Ministerie van OCW blijkt dat het leerlingenaantal van De Nassau op het gewenste peil blijft in de komende jaren. Mochten de leerlingenaantallen toch sterk dalen, dan zal zich dat niet snel vertalen in financiële problemen, want mogelijke problemen zijn in dat geval gebouwen en personeel en dat speelt voor De Nassau nauwelijks: de gebouwen zijn niet van de school, maar van de coöperatie en er zal de komende jaren een behoorlijk natuurlijk verloop van medewerkers zijn "dankzij" de leeftijdsopbouw van het personeel. Het aanbieden van kwalitatief goed en daarbij aantrekkelijk onderwijs voor de potentiële leerlingen van Breda en omstreken is naar de mening van bestuur en directie dé manier om dit risico zo klein mogelijk te maken. De ervaringen van de afgelopen jaren laten zien dat dit succesvol is.

Ook de instroom van kwalitatief goede docenten was de afgelopen jaren ruim voldoende en dat geeft het vertrouwen dat het niveau van onze docenten de komende jaren garant staat voor goed onderwijs. Mogelijke problemen met individuele personeelsleden zullen waar mogelijk natuurlijk voorkomen worden, maar zijn nooit uit te sluiten. Ook hiervoor geldt, dat de wenselijke buffer om dit op te vangen opnieuw bekeken moet worden, omdat de leeftijd waarop personeelsleden met pensioen gaan nu eenmaal hoger is dan enkele jaren geleden nog het geval was. Deze hogere pensioenleeftijd kan voor

extra problemen en de daarbij horende kosten zorgen. De maatregelen die we kunnen nemen om dit risico te minimaliseren zijn beschreven in het onderdeel Strategisch personeelsbeleid door toekomstbestendige organisatie, hierboven onder nummer 3.2.

Een ander soort risico is dat wat we doen nu eenmaal mensenwerk is en blijft. Mensen kunnen fouten maken. Op het administratieve vlak worden deze risico's zoveel als mogelijk is ondervangen door een systeem van onderlinge controle en door functiescheiding. Alle financiële zaken worden door een medewerker behandeld en door een andere medewerker gecontroleerd en uiteindelijk door het bestuur geaccordeerd. Wijzigingen in de crediteurenadministratie worden gecontroleerd door een administratief medewerker van de leerlingenadministratie. Gezien de geringe omvang van de afdeling financiën zijn meer maatregelen om fouten of fraude te voorkomen niet mogelijk.

5.

Bedrijfsvoering

5.1

Personeel

Aantallen, leeftijdsverdeling en in- en uitstroom.

Op peildatum 1 oktober 2019, waren er 175 personeelsleden in dienst van de Nassau. Daarnaast maakt De Nassau gebruik van uitzendkrachten, met name voor schoonmaak en toezicht.
De volgende gegevens zijn gebaseerd op de "eigen" 175 personeelsleden met in totaal 145,05 wtf. Dat waren 72 mannen en 103 vrouwen. De gemiddelde leeftijd bedroeg per die datum 43 jaar en 11 maanden; voor de functiecategorie bestuur/directie was dit 53 jaar en 2 maanden, voor de functiecategorie onderwijzend personeel 41 jaar en 4 maanden en voor onderwijsondersteunend personeel 49 jaar en 8 maanden.
De verdeling over de onderscheiden personeelscategorieën directie, onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel en respectievelijk mannen en vrouwen en fulltime of parttime dienstverband is als volgt.

Personeel	vrouwen fulltime	Vrouwen parttime	Mannen Fulltime	mannen parttime
Bestuur / Directie	1	1	6	
Onderwijzend*	20	52	38	14
Onderwijsondersteunend*	1	26	14	2

* inclusief vervanging

In 2019 zijn 22 medewerkers in dienst gekomen, waaronder 5 korttijdelijke vervangers en er zijn 22 medewerkers vertrokken, waaronder 6 vervangers. De redenen van vertrek waren naast einde vervanging, in 6 gevallen pensionering en in 6 gevallen het aanvaarden van een andere baan. Van 4 medewerker werd het contract ontbonden vanwege onvoldoende functioneren.

Ziekteverzuim

Vanaf volgend verslagjaar zullen we gebruikmaken van AfasInsite om het ziekteverzuim te berekenen, Omdat de uitkomsten daarvan enigszins afwijken van de uitkomsten van de tot en met dit verslagjaar gehanteerde methode, zullen we nu beide verzuimcijfers presenteren, zodat een vergelijking wat beter mogelijk is. Ook in 2019 was het ziekteverzuim weer laag (4,0%), maar er is wel een stijging t.o.v. 2018 (3,3%). Deze stijging komt door enkele bovengemiddeld langdurige verzuimen, negen in totaal. Vooralsnog heeft geen van deze langdurige verzuimen tot een arbeidsongeschiktheidsuitkering geleid. In het schooljaar 2018-2019 was het verzuim 3,5%; in de eerste helft van het schooljaar 2019-2020 ongeveer 4,3%.

De vergelijkende cijfers uit AfasInsite zijn voor 2019 3,4% en voor 2018 2,6%. Dit toch vrij grote verschil laat zich als volgt verklaren. In AfasInsite wordt een analyse gemaakt op basis van werkdagen, waarbij gerekend wordt met een jaar van 52 weken. In de eigen berekening wordt gerekend met een (school)jaar van 40 weken. Het verzuim afgezet tegen 40 "werkelijke weken" is zo'n 30% hoger dan hetzelfde verzuim afgezet tegen 52 weken.
Het belangrijkst is natuurlijk de trend van het ziekteverzuim en die is zoals hierboven duidelijk wordt, in beide gevallen hetzelfde: stijgend, maar niet verontrustend.
Waar mogelijk worden aanpassingen aan gebouw, inrichting of werktijden aangebracht teneinde het functioneren van (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten mogelijk te maken.

De ziekteverzuimpercentages per schooljaar (exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof):

2015-2016	5,0%	(docenten 4,0%)
2016-2017	3,7%	(docenten 7,0%)
2017-2018	4,3%	(docenten 4,5%)
2018-2019	3,5%	(docenten 3,6%)
2019-2020 (tot en met dec.)	4,3%	(docenten 3,5%)

Middels de RI&E (RisicoInventarisatie&Evaluatie) en door veelvuldig informeel en formeel contact tussen medewerkers en directie houdt de directie de vinger aan de pols van het welbevinden van de medewerkers.

Functiemix

Omdat de extra personele middelen ten behoeve van de functiemix voor De Nassau niet toereikend zijn om de oorspronkelijke doelstellingen te behalen, zijn er maatwerkafspraken gemaakt met de PMR. Deze maatwerkafspraak voor De Nassau is als volgt vastgelegd.

Gewijzigde doelstelling
Deze instelling heeft op 8 oktober 2014 met instemming van de PMR en/of vakbonden nieuwe streefwaarden vastgesteld. De gewijzigde doelstelling voor de functiemix is als volgt:

Salarisschaal	*Doelstelling*
LB	*46,0%*
LC	*16,0%*
LD	*33,0%*

Zoals duidelijk is, telt dit op tot 95%. Deze discrepantie is vanaf het begin in de overzichten, die op de officiële website (http://functiemix.test.qdelft.nl/zoeken.aspx?action=reset) gepubliceerd worden, opgetreden, omdat enkele directieleden daarin onterecht worden meegeteld (en wel als categorie LE: 5%).

Gecorrigeerd voor deze fout, is de officiële doelstelling LB 48% - LC 17% - LD 35%
met als functiemixwaarde 2 x 35 + 1 x 17 = 87.
Op 1 oktober 2019 was de werkelijke verdeling LB 46,7% - LC 24,4% - LD 28,9%
met als functiemixwaarde 2 x 28,9 + 1 x 24,4 = 82,3

Met name het vertrek van enkele docenten LD is nog niet opgevangen door nieuwe benoemingen in LD.

In 2019-2020 en later zullen er nog docenten in LC of LD benoemd worden, zodat de functiemixwaarde van 87 binnen bereik blijft, maar er zullen geen benoemingen plaatsvinden alleen om aan de functiemix te voldoen. De betreffende docenten moeten aantonen te voldoen aan de functieomschrijving die hoort bij de betreffende schaal.

CAO

De bepalingen van de CAO VO 2018-2019, die formeel eindigde op 1 oktober 2019, zijn van kracht gebleven gedurende heel 2019. In deze CAO werden de salarissen per 1 juni 2019 verhoogd met 2,15%. De onderhandelingen over een nieuwe CAO verlopen naar verluidt moeizaam.

Personele (loon)kosten en subsidie

De gemiddelde personeelslast (GPL), dat wil zeggen de totale kosten voor één jaar bij een volledig dienstverband, bedroegen voor De Nassau in 2019 voor de verschillende categorieën achtereenvolgens (de cijfers van 2018, 2017 en 2016 zijn ter vergelijking opgenomen):

	2019	**2018**	**2017**	**2016**
Directie	97.500	97.500	95.150	95.300
Onderwijzend personeel	77.400	76.400	73.650	71.600
Onderwijsondersteunend personeel	51.800	49.400	48.950	46.900

De vergoeding van het Rijk was in 2019 (en 2018 en 2017 en 2016) gebaseerd op een GPL van

	2019	**2018**	**2017**	**2016**
Directie	107.100	103.835	101.190	98.670
Onderwijzend personeel	90.400	87.495	85.050	82.820
Onderwijsondersteunend personeel	50.000	48.495	47.260	46.110

Een kanttekening hierbij. We zetten al vele jaren andere aantallen van de verschillende personeels-categorieën in, dan de aantallen uit de bekostigingssystematiek: meer onderwijsondersteunend personeel, meer onderwijzend personeel. Meer onderwijsondersteunend personeel omdat we meer werkzaamheden zelf doen en niet uitbesteden (salarisadministratie, schoonmaak, systeembeheer). Meer onderwijzend personeel als logische consequentie van het beleid waarin het onderwijs centraal staat. Het verschil tussen de bekostiging voor 1 fte en de kosten voor 1 fte maakt de inzet van meer dan de aantallen uit de bekostigingsberekening mogelijk.

De totale personele lasten stegen van € 10.769.000 in 2018 naar € 11.181.000 in 2019 (3,8%).

Het gevoerde beleid betreffende de beheersing van uitkeringen na ontslag

De Nassau onderkent dat goed onderwijs staat of valt met goed personeel. Daarom is het werven en behouden van uitstekende nieuwe collega's een speerpunt. Helaas moeten we ondanks al onze inspanningen om de nieuwelingen op maat te begeleiden in enkele gevallen toch afscheid nemen van personeelsleden. In de loop van 2019 werd van 4 medewerkers afscheid genomen vanwege onvoldoende functioneren. Omdat uit voorgaande jaren nog enkele uitkeringen doorlopen in 2019 is de totale uitkeringslast ook in 2019 nog vrij hoog. Vijfentwintig procent van de kosten van werkloosheids-uitkeringen wordt direct bij het betreffende bevoegd gezag in rekening gebracht. Deze individuele verrekening bedroeg in 2019 in totaal € 20.170 waarvan € 15.450 betrekking had op 2019 en dus nog ongeveer € 4.720 de verrekening van uitkeringen uit voorgaand jaar betrof. In 2019 is € 133.140 collectief verrekend (= ingehouden) met de bekostiging.

5.2

Financieel

Financiële situatie op balansdatum

Geconsolideerde balans	**31-12-2019**	**31-12-2018**
	€	€
Vaste activa	2.309.814	2.367.476
Vlottende activa	3.463.873	4.364.842
Totaal	5.773.687	6.732.318
Eigen vermogen	4.297.950	4.569.180
Voorzieningen	608.009	565.050
Kortlopende schulden	867.728	1.598.088
Totaal	5.773.687	6.732.318

Geconsolideerde staat van baten en lasten (en begrote bedragen 2018 en 2019)

	realisatie 2019 €	realisatie 2018 €	begroot 2019 €	begroot 2018 €
Baten, Rijksbijdrage	12.753.570	12.880.999	12.857.424	12.495.997
Overige baten	752.293	758.700	702.772	690.122
Personele lasten	11.180.757	10.768.964	10.926.800	10.532.500
Afschrijvingen	480.134	518.707	490.522	491.689
Huisvestingslasten	441.434	456.164	435.315	440.435
Overige materiële lasten	1.724.757	1.685.425	1.567.233	1.563.418
Saldo baten en lasten	-/- 321.219	210.439	140.326	158.077
Financiële baten en lasten	49.989	-/- 23.426	1.000	3.000
Resultaat	-/- 271.230	187.013	141.326	161.077

Uit de balans en de staat van baten en lasten volgen onderstaande kengetallen:

		signaleringswaarde	2019	2018
Solvabiliteit = eigen vermogen / balanstotaal		< 0,3	0,74	0,68
Liquiditeit = vlottende activa / vlottende passiva		<0,75	4,00	2,73
Huisvestingsratio = huisvestingslasten + afschrijving gebouwen en terreinen / totale lasten		> 0,10	0,04	0,04
Weerstandvermogen = eigen vermogen / totale baten		< 0,05	0,32	0,33
Rentabiliteit = resultaat / totale baten	3-jarig	< 0,0	0,010	0,026
	2-jarig	< -0,05	- 0,003	0,024
	1-jarig	< -0,10	- 0,020	0,014

De vermogenspositie van de Stichting is in 2019 verslechterd, al is dat met name op papier. Er is namelijk besloten om de vordering op het ministerie, die tot en met 2018 steeds in de jaarrekening was opgenomen, te schrappen. Deze vordering was zoals gezegd een "papieren" vordering, tot inning van de vordering zou het nooit komen. De algemene reserve wordt hierdoor lager, maar gezien de risico's is deze nog steeds van een voldoende niveau. Te meer daar de verwachting is dat de vereenvoudiging van de bekostiging voor de Stichting een positief effect zal hebben. Met andere woorden, vanaf 2021 kunnen we een hogere Rijksbijdrage verwachten. In de meerjarenbegrotingen is met die hogere baten al rekening gehouden.

Het resultaat van de deelneming (de Stichting VFN) is dit jaar weer positief.

De solvabiliteit is goed, de rentabiliteit is licht negatief en zal dat naar verwachting de komende jaren nog zijn, de liquiditeit is hoog te noemen.

Financiële gang van zaken gedurende het verslagjaar

De loonkosten vormen de grootste kostenpost. Deze stegen in 2019 met 3,8 % naar € 11.180.800, vooral als gevolg van een loonsverhoging met 2,15% per 1 juni 2019 en een grotere formatie vanaf het schooljaar 2019-2020.

De loonkosten zijn ongeveer 81% van de totale lasten. Conform de afspraken in de CAO VO 2018-2019 was er in 2019 nog een stijging van de salarissen met 2,15%. Deze stijging werd gelukkig wederom gecompenseerd door een ongeveer even grote stijging van de bekostiging. Uit de resultaatanalyse blijkt dan ook opnieuw dat het positieve saldo van de personele baten en lasten verantwoordelijk is voor het positieve resultaat zonder de bijzondere posten, zie ook de toelichting hieronder. Dat positieve saldo is onder meer het gevolg van een verdere stijging van de bekostiging middels de "Prestatiebox", en het effect van de afbouw, door natuurlijk verloop, van de dure oude seniorenregelingen. Langzaam maar zeker wordt er geen beroep meer gedaan op de overgangsregeling LPB. Enerzijds waren de gerealiseerde personele baten 3,6% hoger dan begroot, anderzijds waren de gerealiseerde personele lasten slechts 2,3% hoger dan begroot. In tegenstelling tot de meevallende cijfers onder de noemer personeel, waren er tegenvallende cijfers onder de noemer materiaal. Met name de lasten van software en leermiddelen waren hoger dan begroot, ook moest er een verlies genomen worden op de geplande reizen. Vanwege de coronacrisis werden de reizen naar Rome geannuleerd en is besloten om de kosten van de annulering, ongeveer € 31.000 in 2019 te boeken.

Op de financiële markten was 2019 een goed jaar, het resultaat van de Stichting VFN over 2019 is dan ook positief.

Hieronder eerst de exploitatie zonder de bijzondere baten en lasten, dus zonder de extra Rijksbijdrage van december 2019 en zonder het laten vervallen van de vordering op het Ministerie. Deze beide posten zijn apart vermeld onder het genormaliseerde overzicht.
De totale exploitatie zonder de bijzondere posten, sloot met een positief saldo van € 220.600, als volgt samengesteld.

	Stichting	Stichting VFN	Geconsolideerd
	€	€	€
personeel	345.300	0	345.300
materieel	-/- 173.100	-/- 1.600	-/- 174.700
financieel	300	49.700	50.000
resultaat	172.500	48.100	220.600
niet opnemen vordering op Ministerie			-/- 761.400
extra gelden december 2019			269.600
resultaat met bijzonder posten			-/- 271.200

5.3

Onderwijsprestaties

De Nassau kende in 2019 wederom een hoge instroom in klas 1, we schreven 350 brugklassers in. In klas 2 en hoger kwamen 22 nieuwe leerlingen naar De Nassau en in de loop van het schooljaar 2018-2019 stroomde nog 4 leerling in. De uitstroom van leerlingen was 386 (14 meer dan in 2018), 14 leerlingen vervolgden hun opleiding op VAVO. Voor de komende jaren verwachten we een stabiel aantal van 1730 leerlingen.

De ontwikkeling van de leerlingenaantallen in de laatste 10 jaren is als volgt:

Tel-datum	B1	M2	M3	M4	H2	H3	H4	H5	V2	V3	V4	V5	V6	Totaal
1-10-10	287	108	109	*113	123	120	214	*143	62	61	66	57	*56	1519
1-10-11	312	*113	116	*107	136	121	162	*188	64	58	64	63	*47	1551
1-10-12	341	118	*117	*118	142	137	173	*131	71	56	57	60	*48	1569
1-10-13	348	*132	133	117	150	148	172	*149	83	60	47	49	*54	1642
1-10-14	355	127	142	132	159	152	174	*137	83	83	48	47	*51	1691
1-10-15	327	121	136	150	152	170	201	*143	92	65	74	44	*43	1718
1-10-16	324	133	131	*147	131	147	207	*177	91	81	71	66	*41	1747
1-10-17	320	*112	135	*135	147	128	209	*180	86	79	86	72	*58	1747
1-10-18	337	114	129	*144	127	145	165	*184	*91	81	69	88	*70	1744
1-10-19	350	114	129	133	102	123	181	*138	123	85	79	76	*85	1718

In de met een * gemerkte aantallen zijn ook vavo-leerlingen opgenomen, de vavo-leerlingen volgen de lessen op de vavo-afdeling van een ROC. Van het totaal van 1718 leerlingen, zijn er 1704 "eigen leerlingen".

Het schooljaar 2018-2019, gestart met 1733 leerlingen (exclusief vavo), waarvan 388 examenleerlingen, levert het volgende beeld op wat betreft aantallen leerlingen.
In de loop van het schooljaar vertrokken 6 leerlingen en kwamen er 2 bij. Aan het eind van het schooljaar vertrokken 391 leerlingen, waarvan 339 geslaagden. De instroom in schooljaar 2019-2020 was 372, per saldo daalde het leerlingenaantal naar 1710. Het gemiddelde doubleerpercentage in 2018-2019 was 8,1% (141 doublanten inclusief niet bevorderde vertrekkers), met als uitschieter naar boven havo 4 (28%, 49 leerlingen waarvan 13 van school gingen).
Van de 388 leerlingen die examen deden op De Nassau is 91% geslaagd (352 leerlingen). Van deze geslaagden vervolgden er 22 hun schoolloopbaan op De Nassau: 17 geslaagden mavo gingen naar havo en 5 geslaagden havo gingen naar vwo.

Onderwijskundige en programmatische zaken

Het schoolplan 2016-2020 is vanaf augustus 2016 het lopende schoolplan. Na een evaluatie van het schoolplan 2012-2016 is dit beleidsdocument opgesteld met als kern van het onderwijskundig beleid: "De Nassau wil leerlingen op alle niveaus maximaal uitdagen het beste uit zichzelf te halen." Door de drie afdelingen zijn daartoe onderwijskundige actieplannen ontwikkeld, dus er wordt zo veel mogelijk "bottom up" gewerkt. Voor alle afdelingen geldt daarbij het streven dat zowel het rendement van de onderbouw en de bovenbouw, als de slagingspercentages op of boven het landelijk gemiddelde blijven liggen.
De kernwoorden van ons schoolplan zijn Vooruitstrevend – Vormend – Verbindend – Verrijkend – Versterkend. In alle aspecten van het schoolplan wordt het adagium 'Sterk naar de toekomst' in praktijk gebracht voor leerlingen en medewerkers. Het schoolplan is te vinden op onze website www.denassau.nl. Het opstellen van het nieuwe schoolplan is inmiddels in volle gang.

Interne en externe kwaliteitszorg

Op De Nassau staat al ons handelen in het teken van het verbeteren van ons onderwijs en de borging van deze verbeteringen in het belang van onze leerlingen.
Vanuit het schoolplan zien we, anders dan in het verleden, middels een aantal nieuw opgestelde criteria in een continue cyclus toe op de kwaliteit van ons onderwijs. Daarom zijn we gestopt met de systematiek van 'kwaliteit in kaart'.
De Nassau is een lerende organisatie en in die zin vinden we het leren van elkaar erg belangrijk. Zo worden in dat kader lesbezoeken afgelegd en vindt er collegiale visitatie plaats met een vergelijkbare school buiten Breda. We controleren betrokkenen op de naleving van gemaakte afspraken.
Op De Nassau werken we met onderwijskundige actieplannen per afdeling. Deze plannen worden jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld.
We bevragen regelmatig onze stakeholders over de kwaliteit van ons onderwijs. Op onze school bestaan daartoe klankbordgroepen van leerlingen en ouders. De leerlingenraad en de ouderraad zijn belangrijke adviesorganen voor de onderwijskundige ontwikkeling van de school. Er worden jaarlijks tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd onder leerlingen, ouders en medewerkers. De bevindingen uit deze tevredenheidsonderzoeken worden jaarlijks verwerkt in de actieplannen en meegenomen in de aanpassingen in het volgende schoolplan.
In 2019 waren differentiatie, digitalisering en determinatie onderwerp van het onderwijskundig beraad. In teamverband en clusterverband zijn goede voorbeelden gedeeld en analyses en plannen gemaakt. Binnen themagroepen buigen collega's zich over passende vervolgtrajecten. Het element toetsen en determineren heeft vervolg gekregen in de vorm van een commissie toetsing, waarin collega's zitting nemen uit de diverse teams en clusters. Dit alles vindt zijn weerslag in het Onderwijskundig actieplan 2019-2020.

Duurzaamheid
De Nassau heeft, na de plaatsing van de zonnepanelen ten behoeve van de opwekking van schone en hernieuwbare energie een volgende stap gezet door alle medewerkers te voorzien van een metalen waterfles en koffie en thee voortaan aan te bieden in aardewerk mokken in plaats van in plastic bekertjes. Samen met Building Breda worden andere vormen van verduurzaming gezocht.

6.

Toekomstige ontwikkelingen / continuïteitsparagraaf

Zoals de laatste jaren gebruikelijk was de aanmelding van nieuwe leerlingen voor de brugklas weer hoog. Het beleid van digitalisering en diversificatie door onder meer de Nassau Academie blijft zijn vruchten afwerpen: een kwalitatieve en kwantitatieve verhoging van het aantal vwo-leerlingen en een grote instroom van leerlingen voor de andere twee afdelingen. De verwachting is gerechtvaardigd dat ook de komende jaren de instroom van nieuwe leerlingen zowel kwantitatief als kwalitatief op een hoog peil zal blijven.

In 2015-2016 zijn alle brugklassers met laptops aan de slag gegaan. De gewenste nieuwe manier van leermiddelen inkopen (direct bij de uitgevers/makers) is toen helaas door een rechterlijke uitspraak geen realiteit geworden. Hoewel er de hoop was dat een volgende aanbesteding van leermiddelen wel daartoe zou kunnen leiden heeft De Nassau besloten die aanbesteding uit te stellen. Belangrijkste redenen hiervoor zijn de ongewenst dure uitkomst van aanbestedingen door andere scholen en de bodemprocedure die gestart is door een van de in Nederland actieve tussenhandelaren. De uitkomst daarvan is nog niet bekend. Desalniettemin gaan we er nog steeds van uit dat in de toekomst de rol van de tussenhandel grotendeels uitgespeeld zal zijn en we leermiddelen direct bij uitgevers zullen kunnen inkopen. De schoolbrede inzet van laptops zal de aard van de leermiddelen nog verder doen verschuiven naar digitaal materiaal. De aanschaf van de laptops wordt door De Nassau verzorgd, aan de ouders wordt een bijdrage gevraagd. Vanaf schooljaar 2020-2021 zullen de leerlingen van alle leerjaren met een laptop werken, in totaal zullen dat er ongeveer 1730 zijn.

In samenwerking met Building Breda blijft De Nassau zoeken naar duurzame oplossingen. De opdracht is inmiddels verstrekt om de gebouwen door te lichten en per gebouw een verduurzamingsplan op te zetten, naast de reeds gerealiseerde opwekking van energie door middel van zonnepanelen.

De uitbraak van het Coronavirus heeft op de hele wereld een flinke impact, zo ook op het onderwijs. Het schoolexamen 2020 wordt op aangepaste wijze afgenomen en het centraal examen gaat niet door. Het onderwijs op De Nassau wordt sinds 16 maart 2020 op afstand gegeven, wat van zowel leerlingen als collega's flinke aanpassingen vereist. De Nassau verwacht dat de financiële gevolgen overzichtelijk zijn. De Rijksoverheid continueert naar verwachting de bekostiging waardoor de salarissen aan medewerkers en andere vaste lasten kunnen worden betaald.

Op een aantal gebieden zijn reeds besluiten genomen met financiële consequenties. Zo is besloten om alle reizen die in schooljaar 2019-2020 nog op stapel stonden te annuleren en de ouders de kosten daarvan niet te laten dragen. In de jaarrekening 2019 is een post opgenomen van ongeveer € 30.750 zijnde reeds betaalde reis- en verblijfkosten waar geen bijdragen van ouders tegenover zullen staan. De impact van het coronavirus op de totale financiële positie beïnvloedt de continuïteit van de organisatie vooralsnog niet.

Continuïteitsparagraaf

Om de verwachte ontwikkelingen beter inzichtelijk te maken, worden vanaf verslagjaar 2013 onder de noemer "continuïteitsparagraaf" diverse overzichten met toelichting opgenomen.
Belangrijkste uitgangspunt hierbij is steeds de verwachte ontwikkeling van de leerlingenaantallen. Van de leerlingenaantallen zijn immers bijna alle andere gegevens afhankelijk: aantallen personeelsleden en dus ook de personele kosten, leermiddelen en de kosten daarvan. Zoals hierboven al vermeld is, is er alle reden voor om ervan uit te gaan dat het aantal leerlingen op het gewenste niveau blijft. Dat betekent dat er steeds meer dan 1700 leerlingen De Nassau zullen bezoeken. De basis voor deze verwachting is het aantal kinderen dat de komende jaren de basisschool zal verlaten in de gemeente Breda en de populariteit van De Nassau onder de Bredase leerlingen. Ook is gekeken naar de prognose van het leerlingenaantal die door het Ministerie OCW is opgesteld. Zoals bekend, was een leerlingenaantal van 1500 lange tijd ons "wensaantal", maar door verschillende omstandigheden is het aantal leerlingen de afgelopen jaren gegroeid naar zo'n 1720. In de onderstaande overzichten is uitgegaan van 1730 leerlingen in elk van de komende 3 jaren.

Alle vermelde cijfers zijn prognoses en alle cijfers betreffen de verwachte stand per 31-12 van elk jaar. Hierin is rekening gehouden met de effecten van de vereenvoudiging van de bekostiging, die voor De Nassau positief zijn: uiteindelijk zal de bekostiging ongeveer 4,5% hoger zijn dan in de huidige systematiek. Deze 4,5% wordt in 5 stapjes bereikt: het eerste jaar (2021) zal de verhoging zo'n 0,9% zijn, in 2022 ongeveer 1,8%, enz.

6A Gegevensset

6A1 Personele bezetting en leerlingenaantallen

Jaar	2020	2021	2022	2023
Aantallen leerlingen	1730	1730	1730	1730
Personele bezetting in FTE				
- Bestuur / Directie	5,0	5,0	5,0	5,0
- Onderwijzend personeel	110,0	110,0	110,0	110,0
- Ondersteunend personeel	32,0	32,0	32,0	32,0

Toelichting: de leerlingenaantallen zijn overgenomen uit de meerjarenbegroting 2020-2024. Deze zullen in de werkelijkheid natuurlijk licht fluctueren, maar deze fluctuaties zullen naar verwachting niet leiden tot fluctuaties in de personele bezetting directie en ondersteunend personeel. Voor de categorie onderwijzend personeel houden we, gezien het verwachte gelijkblijvend aantal leerlingen eveneens geen rekening met aanpassingen, temeer daar de verwerking van de ontwikkeltijd budgetneutraal doorgevoerd zal worden, door kleine aanpassingen in de lessentabel.
Onder "Bestuur / Directie" zijn opgenomen: twee bestuurders/rectoraat en drie directeuren.
De afdelingscoördinatoren en teruggetreden directieleden worden hier tot de docentenformatie gerekend.

6A2 Meerjarenoverzicht financieel

BALANS

	2019	2020	2021	2022
ACTIVA				
1.2 MATERIËLE VASTE ACTIVA	1.701.000	1.707.000	1.722.000	1.737.000
1.3 FINANCIËLE VASTE ACTIVA	650.000	670.000	690.000	711.000
1.5 VORDERINGEN *	360.000	370.000	370.000	370.000
1.7 LIQUIDE MIDDELEN	3.219.000	3.119.000	2.994.000	2.972.000
TOTAAL ACTIVA	5.930.000	5.866.000	5.776.000	5.790.000
PASSIVA				
2.1 EIGEN VERMOGEN	4.464.000	4.372.000	4.258.000	4.257.000
2.2 VOORZIENINGEN	572.000	580.000	585.000	585.000
2.3 LANGLOPENDE SCHULDEN	0	0	0	0
2.4 KORTLOPENDE SCHULDEN *	894.000	914.000	933.000	948.000
TOTAAL PASSIVA	5.930.000	5.866.000	5.776.000	5.790.000

* 1.5 vorderingen is voluit "vorderingen en overlopende activa"
2.4 kortlopende schulden is voluit "kortlopende schulden en overlopende passiva"

Toelichting: voor een specificatie van het eigen vermogen, zie hieronder. Het betreft de geconsolideerde balans. Er worden geen ontwikkelingen verwacht die het nodig maken de balans vanaf 2020 aan te passen, anders dan met de verwachte resultaten uit de exploitatie in de genoemde jaren en de verwachte investeringen en afschrijvingen. Het grote verschil met de balansen zoals die tot en met de jaarstukken 2018 in deze paragraaf opgenomen waren, is het vervallen van de vordering op het Ministerie en het beleid om afdrachten aan belastingdienst en pensioenfonds niet meer een maand uit te stellen -zodat er op 31 december steeds een schuld aan deze beide partijen was- maar in de maand van verwerking te doen. Het balanstotaal is hierdoor veel lager dan tot en met 2018 gebruikelijk was. N.B. ook de bedragen voor 2019 zijn overgenomen uit de vastgestelde meerjarenbegroting en zijn dus de verwachte bedragen en niet de gerealiseerde bedragen zoals opgenomen in dit jaarverslag 2019.

specificatie eigen vermogen	2019	2020	2021	2022
Algemene reserve	3.644.200	3.702.000	3.568.000	3.546.000
Bestemmingsreserve publiek				
Bestemmingsreserve privaat				
Bestemmingsfonds publiek				
Bestemmingsfonds privaat	653.800	670.000	690.000	711.000

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2020	2021	2022	2023	2024
BATEN					
Rijksbijdrage	13.163.000	13.563.000	13.891.000	14.224.000	14.562.000
Overige overheidsbijdr.					
Overige baten	734.000	749.000	749.000	749.000	749.000
Som van de baten	13.897.000	14.312.000	14.640.000	14.973.000	15.311.000
LASTEN					
Personeelslasten	11.454.000	11.823.000	12.000.000	12.180.000	12.363.000
Afschrijvingen	485.000	502.000	510.000	518.000	526.000
Huisvestingslasten	459.000	476.000	483.000	490.000	497.000
Overige lasten	1.612.000	1.646.000	1.671.000	1.696.000	1.721.000
Som van de lasten	14.010.000	14.447.000	14.664.000	14.884.000	15.107.000
FINANCIELE BATEN EN LASTEN	21.000	21.000	23.000	23.000	27.000
SALDO	- 92.000	- 114.000	- 1.000	112.000	231.000
Inzet extra gelden december 2019	113.000	134.000	22.000		

Rijksbijdrage inclusief bijdragen via RSV (zorg/passend onderwijs). Gerekend is met een reguliere bijstelling met 1,5% jaarlijks en een bijstelling met 0,95% per jaar gedurende de looptijd van deze begroting i.v.m. de extra gelden in het kader van de vereenvoudiging van de bekostiging

Alle cijfers betreffen de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten van de Stichting voor christelijk voortgezet onderwijs West-Brabant. De cijfers zijn overgenomen uit de meerjarenbegroting 2020-2024 die in het najaar van 2019 is opgesteld en in januari 2020 is vastgesteld door bestuur en Raad van Toezicht, na instemming van de Medezeggenschapsraad.

6B Overige rapportages

6B1 Intern risicobeheersings- en controlesysteem.
6B2 Belangrijkste risico's

Zie hiervoor 4 Risicomanagement.

6B3 Uit de Raad van Toezicht

Zie hiervoor "Uit de Raad van Toezicht" onder 3.4

Het bestuur en de directie zullen ook in de toekomst de kwaliteit van het Nassau-onderwijs op het hoge niveau proberen te houden met alle middelen die ter beschikking staan. Nu de vereenvoudiging van de bekostiging leidt tot een hogere Rijksbijdrage voor De Nassau vanaf 2021 en de extra gelden van december 2019 tot het moment dat deze hogere Rijksbijdragen volledig uitgekeerd zal worden, kan in de komende jaren de nadruk meer liggen op verdere investeringen in de onderwijskwaliteit, niet alleen in goed geoutilleerde gebouwen en moderne leermiddelen, maar ook in de verdere professionalisering van onze medewerkers.

Breda, 17 juni 2020

B.1 geconsolideerde balans per 31 december 2019 na resultaatbestemming

			31-12-2019		31-12-2018
1	**activa**		€		€
1.1	**vaste activa**				
1.1.2	***materiële vaste activa***				
1.1.2.1.	gebouwen en terreinen	579.316		611.036	
1.1.2.3	inventaris en apparatuur	1.137.675		1.218.739	
1.1.2.4	overige materiële vaste activa	5.103		5.908	
			1.722.094		1.835.683
1.1.3	***financiële vaste activa***				
1.1.3.5	vordering op OCW	0		772.842	
1.1.3.7	effecten	587.720		531.793	
			587.720		1.304.635
	totaal vaste activa		2.309.814		3.140.318
1.2	**vlottende activa**				
1.2.2	***vorderingen en overlopende activa***				
1.2.2.7	vorderingen op (ouders van) lln	7.548		9.468	
1.2.2.10	overige vorderingen	138.948		119.924	
1.2.2.12	vooruitbetaalde kosten	116.204		229.419	
1.2.2.13	verstrekte voorschotten	6.750		374	
1.2.2.14	te ontvangen interest	4.522		4.909	
1.2.2.15	overlopende activa overig	0		0	
			273.972		364.094
1.2.4	***liquide middelen***		3.189.901		3.227.906
	totaal vlottende activa		3.463.873		3.592.000
	totaal activa		5.773.687		6.732.318

2.	passiva		31-12-2019		31-12-2018
			€		€
2.1	*eigen vermogen*				
2.1.1.1	algemene reserve	3.644.144		3.963.431	
2.1.1.3	bestemmingsfonds (privaat)	653.806		605.749	
			4.297.950		4.569.180
2.2	*voorzieningen*				
2.2.1	personeelsvoorzieningen	608.009		565.050	
			608.009		565.050
2.4	*kortlopende schulden en overlopende passiva*				
2.4.4	schulden aan OCW	0		15.300	
2.4.8	crediteuren	77.536		149.056	
2.4.9	belastingen en premies soc. verz.	4.116		508.472	
2.4.10	pensioenen	0		137.372	
2.4.12	overige kortlopende schulden	67.210		38.537	
2.4.13	vooruitontvangen ouderbijdragen	231.068		217.954	
2.4.14	vooruitontvangen subsidies OCW	55.004		121.448	
2.4.16	vooruitontvangen bedragen	3.752		5.086	
2.4.17	vakantiegeld en vakantiedagen	363.042		342.289	
2.4.19	overige overlopende passiva	66.000		62.574	
			867.728		1.598.088
	totaal passiva		5.773.687		6.732.318

B.2 geconsolideerde staat van baten en lasten 2019

		2019		begroting 2019		2018	
			€		€		€
3	**baten**						
3.1	rijksbijdragen	12.753.570		12.857.424		12.880.999	
3.5	overige baten	752.293		702.772		758.700	
	totaal baten		13.505.863		13.560.196		13.639.699
4	**lasten**						
4.1	personeelslasten	11.180.757		10.926.800		10.768.964	
4.2	afschrijvingen	480.134		490.522		494.060	
4.3	huisvestingslasten	441.434		435.315		456.164	
4.4	overige lasten	1.724.757		1.567.233		1.710.072	
	totaal lasten		13.827.082		13.419.870		13.429.260
	saldo baten en lasten		-321.219		140.326		210.439
5	**financiële baten en lasten**		49.989		1.000		-23.426
	totaal resultaat		-271.230		141.326		187.013

B.3 geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019

		2019 €		2018 €
kasstroom uit operationele activiteiten				
saldo van baten en lasten		-321.219		210.439
aanpassingen voor:				
afschrijvingen	480.133		494.060	
waardeveranderingen financiële vaste activa	535		47.602	
mutaties voorzieningen	42.959		14.886	
		523.627		556.548
veranderingen in werkkapitaal				
afname (toename) van kortlopende vorderingen	89.735		-33.293	
afname (toename) van kortlopende schulden	-730.360		-27.472	
		-640.625		-60.765
kasstroom uit bedrijfsoperaties		-438.217		706.222
ontvangen interest	6.305		9.012	
betaalde interest	-6.367		-7.752	
ontvangen dividenden	10.970		8.929	
mutaties overige financiële vaste activa	39.468		-30.765	
ontvangen interest/financiële baten				
		50.376		-20.576
totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-387.841		685.646
kasstroom uit investeringsactiviteiten				
investeringen materiële vaste activa	366.544		578.583	
ontvangsten uit hoofde van vervreemding van materiële vaste activa	0		26.023	
toename (afname) lening aan OCW	-772.842		31.130	
toename (afname) overige financiële vaste activa	56.462		54.405	
totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		349.836		-638.095
mutatie liquide middelen		-38.005		47.551
beginstand liquide middelen	3.227.906		3.180.355	
mutatie liquide middelen	-38.005		47.551	
eindstand liquide middelen	3.189.901		3.227.906	

B.4 Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening

De jaarrekening over 2019 is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector onderwijs presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderwijsorganisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld.
Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.
Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Gebruik van schattingen
De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen (o.a. economische levensduur en eventuele restwaarden);
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Verbonden partijen
Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.
In de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting voor christelijk voortgezet onderwijs West-Brabant (SCVOWB) zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van de SCVOWB. De Stichting Voorzieningenfonds Nassau kwalificeert als een dochter van de SCVOWB. De activiteiten van de Stichting VFN bestaan uit het verlenen van steun aan alle soorten van onderwijs welke uitgaan van de SCVOWB. De Stichting VFN tracht dit doel onder meer te verwezenlijken door het beheren van vermogenswaarden. De financiële gegevens van de Stichting Voorzieningenfonds Nassau zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties.

Alle bedragen zijn opgenomen in euro's.

Vergelijking met voorgaande jaren

De grondslagen voor de waardering van activa, passiva en voor de resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar (2018).

De aankondiging dat de vordering op het Ministerie vanaf 2023 niet meer opgenomen mag worden in de jaarstukken, was aanleiding om deze vordering nog eens goed tegen het licht te houden. Besloten werd om al in 2019 deze vordering niet meer op te nemen. Hierdoor wordt het resultaat over 2019 voor € 761.000 negatief beïnvloed.

Grondslagen voor waardering van de activa en passiva

materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

schoolgebouwen en terreinen
De gemeente Breda heeft in 2008 in overleg met het Bredase onderwijsveld onderwijshuisvesting "doorgedecentraliseerd". De Bredase schoolbesturen (V.O.) hebben een coöperatie opgericht onder de naam Building Breda en aan deze coöperatie zijn de gebouwen overgedragen. Daarbij is er van uit gegaan, dat de bestaande situatie m.b.t. de economische eigendom gehandhaafd blijft. Dat wil zeggen, dat die delen van de gebouwen die door het bevoegd gezag zelf bekostigd zijn en op de balans staan in de nieuwe situatie ook bij het bevoegd gezag op de balans blijven staan. Voor SCVOWB betekent dit, dat zowel voor de mediatheek aan de Paul Krugerlaan als de vernieuwbouw aan de De la Reijweg het economisch claimrecht bij het bevoegd gezag blijft.
De gebouwen worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde -/- afschrijvingen. De afschrijvingsperiode is 20 jaar, het gehanteerde afschrijvingspercentage is derhalve 5. Voor op de terreinen gerealiseerde voorzieningen worden percentages van 10 en 25 gehanteerd.
De kosten van onderhoud en herstel van de gebouwen komen voor wat betreft het groot onderhoud voor rekening van Building Breda en voor wat betreft de kosten van klein onderhoud voor rekening van de SCVOWB, ten laste van de exploitatie.

inventaris
De post 'inventaris en apparatuur' bestaat voornamelijk uit computerapparatuur en meubilair, maar ook leermiddelen zoals microscopen en meetinstrumenten zijn hierin opgenomen.
Aanschaffingen worden geactiveerd indien de aanschafprijs een bedrag ad € 2.500 overschrijdt. Indien het een aanvulling betreft op een bestaand project, waarop reeds wordt afgeschreven, dan wordt ongeacht het bedrag van de aanvulling hierop eveneens afgeschreven. Op leer- en hulpmiddelen wordt afgeschreven bij aanschaffingen vanaf € 250.
De afschrijving is gebaseerd op de te verwachten gebruiksduur. De afschrijvingspercentages zijn:
10 en 20 % voor kantoor- en schoolmeubilair en de studienissen
10 en 20 % voor overige inventaris
25 % voor computers
33,3% voor laptops leerlingen/docenten
25% voor software
10 en 25% voor leermiddelen

andere vaste bedrijfsmiddelen
De post 'andere vaste bedrijfsmiddelen' bestaat uit investeringen in infrastructuur t.b.v. automatisering, de afschrijvingstermijn is 4 jaar voor randapparatuur en 10 jaar voor de bekabeling.

investeringssubsidies
Eventuele van derden ontvangen subsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden (direct) in mindering gebracht op de materiële vaste activa (waardering volgens "netto methode"). Over het saldo wordt vervolgens afgeschreven.

bijzondere waardeverminderingen van vaste activa
Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

financiële vaste activa

financiële instrumenten
Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de winst en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

effecten
De ter beurze genoteerde aandelen en obligaties worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord. De effecten staan ter vrije beschikking van de rechtspersoon.

omrekening vreemde valuta's
De effecten in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta's gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers die geldt op de datum van de transactie. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

handels- en overige vorderingen
Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen
Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

afgeleide financiële instrumenten
SCVOWB maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van de rekening-courant en niet achtergestelde spaarrekeningen en deposito's, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling beleggen en belenen tot 1 juli 2016 en regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016 (gewijzigd d.d. 18 december 2018).

bijzondere waardeverminderingen financiële activa
Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waarde wijzigingen in de staat van baten en lasten of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.
Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de organisatie toekomend bedrag onder voorwaarden die de organisatie anders niet zou hebben overwogen of aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan. Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de stichting worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.
Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de stichting historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de stichting van oordeel is dat de huidige, economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren. Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.
Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.
Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Vorderingen

ministerie OCW
Het aangekondigde einde van de regeling Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging heeft het bestuur, in overleg met de Raad van Toezicht, doen besluiten reeds met ingang van verslagjaar 2019 af te zien van de mogelijkheid om per balansdatum een vordering inzake bekostiging personeelskosten op het ministerie op te nemen. Deze post, in 2018 nog € 761.445, is hiermee vervallen.

studenten/deelnemers/cursisten
De vordering op de ouders per 31-12-2019 is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

overige vorderingen-overlopende activa
De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bevoegd gezag en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van het bevoegd gezag worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve en de eventuele bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen gepresenteerd, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.
De algemene reserve bestaat uit de reserve die ter vrije beschikking staat van het bestuur. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds. De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van de scholen en de stichting. Deze wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke lasten (in geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht).

voorzieningen

Voorzieningen worden, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.
Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

<u>voorziening verlofsparen en sabbatical leave</u>
Aan de voorziening wordt gedoteerd op basis van de in de CAO opgenomen normbedragen. Bij de opname van het verlof, zal de betaling van de opname van dit verlof plaatsvinden ten laste van deze voorziening. Waardering geschiedt tegen nominale waarde op basis van gespaarde uren maal norm-uurloon.

<u>voorziening jubileumgratificaties</u>
Op basis van richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, de gemiddelde salarisstijging en de discontovoet (1%). De werkelijke uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

<u>voorziening werkeloosheidsbijdragen</u>
Deze voorziening is gevormd om de last van toekomstige verrekening van uitkeringskosten in het jaar van ontstaan te laten vallen. De werkelijke uitkeringskosten worden daartoe gemonitord. Tevens wordt op basis van de gegevens als opgenomen bij UWV en WWPlus een inschatting gemaakt van de duur van de uitkering. De maandelijkse lasten en de geschatte duur vormen de basis voor de voorziening. Net als bij de voorziening jubilea, zal er een maal per jaar een berekening gemaakt worden om te bepalen hoeveel er vrijvalt uit de voorziening (in het betreffende verslagjaar verrekend = ingehouden door het ministerie) en hoeveel er aan de voorziening gedoteerd moet worden (in de komende jaren nog te verwachten uitkeringskosten).De waarderingsgrondslag is nominale waarde.

<u>voorziening langdurig zieken</u>
De Nassau is eigenrisicodrager voor de Ziektewet. Op balansdatum ontvangt een langdurig arbeidsongeschikte ex-medewerker een ziektewet-uitkering en deze uitkering loopt nog maximaal 16 maanden door. Voor deze toekomstige kosten is een voorziening gevormd van € 38.440.

pensioenen

De SCVOWB heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De SCVOWB heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De SCVOWB heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. De dekkingsgraad van het ABP is per 31-12-2019 95,8 %.

kortlopende schulden
Dit betreft schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde die gelijk is aan de nominale waarde.

overlopende passiva
De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen. De posten worden gewaardeerd tegen de reeële waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bij de bepaling van het exploitatieresultaat gelden de volgende beginselen: lasten (en baten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de CAO-VO uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

rijksbijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie van OCW. De ontvangen rijksbijdragen uit hoofde van de basisbekostiging (lumpsum) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met clausule tot verrekening) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet-bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet-bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Niet-geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies zonder clausule tot verrekening) worden in beginsel direct ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord.

overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet zijn verstrekt door het Ministerie van OCW, gemeenten, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten (waaronder ouderbijdragen) worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het jaar zijn gespreid.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerde kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van financial leasing zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening vereist de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Voor waarderings- en informatieverschaffingsdoeleinden is de reële waarde op basis van de volgende methoden bepaald. Indien van toepassing wordt nadere informatie over de uitgangspunten voor de bepaling van de reële waarde vermeld bij het onderdeel van deze toelichting dat specifiek op het betreffende actief of de betreffende verplichting van toepassing is. De reële waarde van financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

B.5 toelichting behorende tot de geconsolideerde balans

1 ACTIVA

1.1 vaste activa

		aanschafprijs 1-1-2019	afschrijvingen cumulatief 1-1-2019	boekwaarde 1-1-2019	investeringen 2019	desinvesteringen 2019
		€	€	€	€	
1.1.2	*materiële vaste activa*					
1.1.2.1	gebouwen	1.358.376	931.270	427.106	5.397	
1.1.2.2	terreinen	239.516	55.586	183.930	28.963	14.983
1.1.2.3	inventaris en apparatuur	3.529.318	2.310.579	1.218.739	332.184	317.351
1.1.2.4	overige matieréle vaste activa	56.345	50.437	5.908		39.735
	totaal	5.183.555	3.347.872	1.835.683	366.544	372.069

		afschrijvingen 2019	afschrijvingen desinvesteringen 2019	aanschafprijs 31-12-2019	afschrijvingen cumulatief 2019	boekwaarde 31-12-2019
		€		€	€	€
1.1.2	*materiële vaste activa*					
1.1.2.1	gebouwen	56.195		1.363.773	987.465	376.308
1.1.2.2	terreinen	9.885	14.983	253.496	50.488	203.008
1.1.2.3	inventaris en apparatuur	413.248	317.351	3.544.151	2.406.476	1.137.675
1.1.2.4	overige matieréle vaste activa	805	39.735	16.610	11.507	5.103
	totaal	480.133	372.069	5.178.030	3.455.936	1.722.094

Voor een nadere toelichting over de waardering, onderhoud en eigendom zie B.4 grondslagen onder "waardering van de activa en passiva".
Het bedrag aan desinvesteringen betreft voornamelijk de tablets (€ 275.600) van het schooljaar 2015-2016 die na 4 jaar gebruik door de leerlingen mogen worden behouden. De rest van het bedrag betreft investeringen die niet meer in gebruik zijn en afgevoerd zijn.

1.1.3 *financiële vaste activa*

		boekwaarde 1-1-2019	investeringen en verstrekte leningen 2019	waarde-verandering 2019	desinvesteringen en aflossingen 2019	boekwaarde 31-12-2019
		€	€		€	€
1.1.3.5	vordering op OCW	772.842	0	-772.842		0
1.1.3.7	effecten					
1.1.3.7.1	aandelen	313.703	216.611	2.591	192.111	340.794
1.1.3.7.2	Nederlandse staatsobligaties	58.395		-1.676		56.719
1.1.3.7.3	overige obligaties	159.695	31.962	-1.450		190.207
	totaal effecten	531.793	248.573	-535	192.111	587.720
	totaal financiële vaste activa	**1.304.635**	**248.573**	**-773.377**	**192.111**	**587.720**

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
vordering OC&W	0	761.445
aanv.subs.cur POVO	0	11.397
	0	772.842

De aankondiging dat de vordering op het Ministerie vanaf 2023 niet meer opgenomen mag worden in de jaarstukken, was aanleiding om deze vordering nog eens goed tegen het licht te houden. Besloten werd om al in 2019 deze vordering niet meer op te nemen.

	2018		2019	
obligaties per 31-12-2019	beurswaarde	boekwaarde	beurswaarde	boekwaarde
	€	€	€	€
300 1,75% NOK 19/29			30.922	30.922
50 Nederland 2006/23 3,75% (eur)	57.195	57.195	56.719	56.719
50 ABN/AMRO 2012/22 5%	58.395	58.395	55.225	55.225
100 Europese Investeringsbank 0,969%	102.500	102.500	104.060	104.060
	218.090	**218.090**	**246.926**	**246.926**

aandelen per 31-12-2019	aantal	beurs-waarde excl. opties	optie-waarde	balans-waarde
		€	€	€
Aegon	300	12.201		12.201
Ahold Delhaize	750	16.721	-1.375	15.346
Akzo	200	18.128	-2.552	15.576
DSM	200	23.220	-5.414	17.806
Philips	400	17.408	-2.736	14.672
Royal Dutch Shell	750	19.624	-760	18.864
Unilever	500	25.615	-2.188	23.427
BASF	300	20.232		20.232
Bayer	250	18.203	-1.352	16.851
Daimler	300	14.811	-1.024	13.787
Siemens	200	23.308	-2.494	20.814
Danone	200	14.780	-2.132	12.648
Michelin	100	10.910	-2.169	8.741
Sanofi	250	22.405	-3.588	18.817
ABB	750	16.148	-2.036	14.112
Novartis	125	10.584	-1.109	9.475
IBM	150	17.897		17.897
Fanuc	50	8.336		8.336
Heineken	125	11.865	-1.716	10.149
Pfizer	300	10.463	-41	10.422
Panasonic	1000	8.443		8.443
Solvay	25	2.583		2.583
Equinor	400	7.117		7.117
Cisco	200	8.538	-525	8.013
Roche	50	14.465		14.465
		374.005	**-33.211**	**340.794**
totaal obligaties en aandelen per 31-12-2019				**587.720**

aandelen per 31-12-2018	aantal	beurs-waarde excl. opties	optie-waarde	balans-waarde
		€	€	€
Aegon	2500	10.198		10.198
Ahold Delhaize	200	4.415		4.415
Akzo	250	17.600	-792	16.808
DSM	300	21.432	-1.109	20.323
Philips	300	9.279	-664	8.615
Royal Dutch Shell	1000	25.655	-1.330	24.325
Signify	300	6.141		6.141
Unilever	700	33.194	-2.060	31.134
BASF	300	18.105	-32	18.073
Bayer	150	9.084	-20	9.064
Daimler	200	9.182		9.182
Siemens	200	19.476		19.476
Danone	200	12.302	-410	11.892
Michelin	150	13.005	-338	12.667
Sanofi	300	22.698		22.698
ABB	750	12.100	-102	11.998
Nestlé	300	20.845	-511	20.334
Novartis	300	21.782	-1.596	20.186
General Electric	700	4.628		4.628
IBM	150	14.891	-1	14.890
Procter&Gamble	150	12.042	-2.009	10.033
Fanuc	50	6.623		6.623
		324.677	**-10.974**	**313.703**
totaal obligaties en aandelen per 31-12-2018				**531.793**

Overeenkomstig de waarderingsgrondslag is het op de balans opgenomen bedrag € 587.720
Het koersverschil ad -/- € 535 als gevolg van de gehanteerde waarderingsgrondslag is ten laste van het beleggingsresultaat gebracht.

totaal financieel vaste activa **€ 587.720**

1.2 **vlottende activa**

		31-12-2019	31-12-2018
1.2.2	***vorderingen***	€	€
1.2.2.7	ouders van leerlingen	7.548	9.468
1.2.2.10	overige vorderingen	138.948	119.924
1.2.2.12	vooruitbetaalde kosten	116.204	229.419
1.2.2.13	verstrekte voorschotten	6.750	374
1.2.2.14	te ontvangen interest	4.522	4.909
1.2.2.15	overlopende activa overig	0	0
		273.972	364.094

Door de corona-crisis zijn de reizen naar Italië geannuleerd. Voor de reizen naar Spanje is op het moment van opstellen van de jaarrekening nog geen besluit gevallen. De vooruitbetaalde kosten daarvan zijn onder "vooruitbetaalde kosten" opgenomen.

1.2.4	***liquide middelen***		
1.2.4.1	kasmiddelen	1.070	1.629
1.2.4.2	tegoeden op bankrekeningen:		
	St. VFN:		
	ABN-AMRO rc	1.833	941
	ABN-AMRO dep-arr	62.491	72.899
	SCVOWB-De Nassau:		
	ABN-AMRO rc	394.527	423.331
	ABN-AMRO ondernemersdeposito	797.443	797.443
	ABN-AMRO loyaaldeposito	927.945	927.945
	ABN-AMRO vermogensspaarrekeing	1.004.592	1.003.718
		3.189.901	3.227.906

Het deposito-arrangement van de St. VFN is vrij opneembaar op ieder tijdstip, het rentepercentage wordt niet beïnvloed door tussentijdse opname, er geldt geen vooraf vastgestelde looptijd en het rentepercentage is afhankelijk van het percentage op de kapitaal- en geldmarkt. De SCVOWB heeft drie spaarrekeningen, ieder met andere condities.

2. passiva

			mutaties		
	model D	stand 1-1-2019	resultaat 2019	overige mutaties 2019	stand 31-12-2019
		€	€	€	€
2.1	***eigen vermogen***				
2.1.1.1	algemene reserve (publiek)*	3.963.431	-319.287		3.644.144
2.1.1.5	bestemmingsreserves (publiek)				
	bestemmingsfonds (privaat) **				
	eigen vermogen geconsoli-deerde verbonden partijen	605.749	48.057		653.806
	totaal	4.569.180	-271.230	0	4.297.950

Het bestuur heeft in de vergadering van 17 juni 2020 besloten bovenstaande invulling aan de resultaatbestemming te geven. De Raad van Toezicht heeft hierme ingestemd.
Er zijn geen statutaire bepalingen inzake de bestemming van het resultaat.

* de algemene reserve is bedoeld om eventuele toekomstige financiële risico's te kunnen bekostigen, de belangrijkste risico's zijn: fluctuaties in de leerlingenaantallen, vergrijzing van het lerarenkorps en achterblijvende bekostiging.

**statutair is de besteding van deze gelden beperkt tot De Nassau (SCVOWB).

		stand 1-1-2019	dotaties 2019	onttrekkingen 2019	vrijval 2019	wijziging diconteringsvoet 2019
2.2	***voorzieningen***	€	€	€	€	€
2.2.1	personele voorzieningen					
2.2.1.2	verlofsparen en sabbatical leave	354.427	47.590	29.267	0	0
2.2.1.4	jubileumgratificaties	128.632	28.747	25.495	0	0
2.2.1.5	werkeloosheidsbijdragen	81.991	3.112	20.168	0	0
2.2.1.6	langdurig zieken	0	38.440	0	0	0
	totaal	565.050	117.889	74.930	0	0

		stand 31-12-2019	looptijd max. 1 jaar	looptijd > 1 jaar < 5 jaar	looptijd > 5 jaar
		€	€	€	€
2.2.1	personele voorzieningen				
2.2.1.2	verlofsparen en sabbatical leave	372.750	22.000	330.000	20.750
2.2.1.4	jubileumgratificaties	131.884	12.357	24.968	94.559
2.2.1.5	werkeloosheidsbijdragen	64.935	34.755	30.180	0
2.2.1.6	landurig zieken	38.440	27.788	10.652	0
	totaal	608.009	96.900	395.800	115.309

Voor een nadere toelichting zie "Waarderingsgrondslagen B.4" onder de desbetreffende reserve/voorziening.

			31-12-2019		31-12-2018
2.4	***kortlopende schulden***		€		€
2.4.4	schulden aan OCW		0		15.300
2.4.8	crediteuren		77.536		149.056
2.4.9	belastingen en premies soc. verz.		4.116		508.472
2.4.10	pensioenen		0		137.372
2.4.12	overige kortlopende schulden		67.210		38.537
2.4.13	vooruitontvangen ouderbijdragen		231.068		217.954
2.4.14	vooruitontvangen subsidies OCW		55.004		121.448
2.4.16	vooruitontvangen bedragen		3.752		5.086
2.4.17	vakantiegeld en vakantiedagen		363.042		342.289
2.4.19	overige overlopende passiva		66.000		62.574
			867.728		1.598.088
2.4.9.1	loonheffing	534		385.226	
2.4.9.2	omzetbelasting	3.582		5.498	
2.4.9.3	premies sociale verzekeringen	0		117.748	
		4.116		508.472	

2.4.8
2.4.10 Vanaf 2019 wordt de loonheffingen en de pensioenpremies in de maand van inhouding afgedragen. Tot en met 2018 gebeurde dat steeds in de maand erna. Hierdoor is de op balansdatum af te dragen pensioenrpemies € 0 en de loonheffing nagenoeg € 0, waar die in 2018 nog € 385.000 was. Alleen de loonheffing over de door De Nassau betaalde ziektewetuitkering wordt nog in maand na verloning afgedragen.

		31-12-2019	31-12-2018
		€	€
2.4.19	overige overlopende passiva		
	levensloop	26.399	26.399
	bindingstoelage	39.601	36.175
		66.000	62.574

2.4.10.8 overige overlopende passiva

Model G1 verantwoording subsidies

omschrijving	toewijzing kenmerk	datum	bedrag	ontvangen t/m vorig verslagjr	lasten t/m vorig verslagjr
			€	€	€
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO18027	30-08-18	29.000	14.500	0
Studieverlof	929.602	21-08-18	118.979	118.979	49.575
Studieverlof	1.007.684	20-08-19	94.292		0
Cur PO/VO	CURPOVO17 0718	13-03-18	29.399	29.399	12.250
Cur PO/VO	CURPOVO17 0718	19-02-19	27.352		11.397
Zomerschool	LENZO18227	14-05-18	24.750	24.750	9.450

stand begin verslagjaar	ontvangen in verslagjaar	lasten in verslagjaar	vrijval niet besteed in verslagjr	saldo ultimo verslagjaar	prestatie-levering afgerond
€	€	€	€	€	
14.500	14.500	29.000	0	0	J
69.404	0	69.404	0	0	J
0	94.292	39.288		55.004	N
17.149		17.149	0	0	J
-11.397	27.352	15.955	0	0	J
15.300		15.300	0	0	J

niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Met kyocera zijn er onderhoudscontracten afgesloten voor de printers/copiërs, alle contracten hebben een looptijd van 60 maanden.

contractnr.	begindatum	bedrag per 3 mnd.	verplichting < 1 jaar	verplichting > 1jr < 5 jr	verplichting > 5 jr
		€			
215849	4-1-2016	2.808	11.232		-
216137	20-5-2016	20	80	30	-
EXCS71400217522	1-5-2017	1.583	6.332	8.443	-
EXCS71400218348	1-12-2017	56	216	421	-
		4.467	17.860	8.894	

Overige meerjarige contracten	betreft	einddatum
Essent	gas	31-12-2023
Eneco	elektriciteit	31-12-2022
Ennatuurlijk	warmte	
Upiva B.V.	verzekering WGA eigenrisicodragerschap	31-12-2021

B.6 toelichting behorende tot de geconsolideerde staat van baten en lasten

				begroting		
			2019		2019	2018
			€		€	€
3	**baten**					
3.1	***rijksbijdragen***					
3.1.1.1	rijksbijdragen OCW		11.935.087		11.459.792	11.353.389
3.1.2	**overige subsidies OCW**					
3.1.2.1	geoormerkt OCW	146.369		115.000		202.128
3.1.2.2	niet-geoormerkt OCW	1.141.957		1.063.132		1.104.895
			1.288.326		1.178.132	1.307.023
			13.223.413		12.637.924	12.660.412
3.1.3	**inkomensoverdracht Rijksbijdragen**					
	ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage					
3.1.3.3	Samenwerkingsverbanden		241.648		219.500	252.525
			13.465.061		12.857.424	12.912.937
	mutaties ivm overloop andere boekjaren		49.954			-31.938
	correctie i.v.m. afboeking vordering op OCW		-761.445			
	subsidies ingezet in 2020 c.q. 2019		12.753.570		12.857.424	12.880.999

aansluiting met DUO-overzicht	2019	2018
betalingen instellingen	€	€
rijksbijdragen sector VO	13.303.389	12.683.831
vermindering ivm verrekening collectieve uitkeringskosten	-131.028	-122.476
overige subsidies OCW	51.052	99.057
totaal	13.223.413	12.660.412

3.1.2	**overige subsidies OCW**			
3.1.2.1	**geoormerkte subsidies**			
	verlofsubsidie	94.292	115.000	118.979
	bekostiging eerste opvang nieuwkomers	1.025		
	zomerschool	-15.300		24.750
	doorstroomprogr. vmbo-havo	24.500		
	doorstroming PO-VO	14.500		29.000
	Cur PO/VO	27.352		29.399
		146.369	115.000	202.128
3.1.2.2	**niet geoormerkte subsidies**			
	prestatiesubsidie Convenant (VSV)	27.370	512.700	37.158
	kwaliteit VO/prestatiebox	562.890		514.775
	leermiddelen	551.697	550.432	552.962
		1.141.957	1.063.132	1.104.895

				begroting		
			2019		2019	2018
			€		€	€
3.5	*overige baten*					
3.5.1	verhuur	672		800	1.042	
3.5.2	detachering personeel	153.978		142.000	141.179	
3.5.5	ouderbijdragen	566.087		553.772	584.925	
3.5.9	opbrengst catering	4.359		4.200	4.284	
3.5.10	overige					
	additionele ink. personeel	4.497		0	3.335	
	additionele ink. materieel	22.700		2.000	23.935	
			752.293		702.772	758.700
	totaal baten		**13.505.863**		**13.560.196**	**13.639.699**

detachering personeel
Een docent is (gedeeltelijk) gedetacheerd bij de vakcommissie CvE, een docent is (100%) gedetacheerd bij Lentiz en een docent (gedeeltelijk) bij Avans+ . De detachering bij Avans+ is per 31-7-2019 beëindigd.

ouderbijdragen
De school brengt aan de ouders zaken in rekening, die niet door de reguliere bekostiging van het Rijk gedekt kunnen worden. Enerzijds de directe kosten van reizen en excursies, deze worden zo veel als mogelijk is, hoofdelijk omgeslagen en worden per reis of excursie vastgesteld en geïnd. Anderzijds zijn er kosten van garderobekastjes, leerlingenverzekering speciale projecten etc, daarvoor dient de "Algemene Bijdrage". Daarnaast zijn er nog bijdragen voor TTO, tablets en RT.

				begroting		
			2019		2019	2018
			€		€	€
additionele inkomsten personeel:						
inc. tegemoetkomingen	4.497				3.335	
		4.497				3.335
additionele inkomsten materieel:						
incidentele baten	15.013				21.760	
detachering leerlingen/overstappers	6.000				0	
diversen	1.687		2.000		2.175	
		22.700		2.000		23.935

				begroting		
			2019		2019	2018
			€		€	€
4	**lasten**					
4.1	***personeelslasten***					
4.1.1	**lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten**					
4.1.1.1	Lonen en salarissen	8.417.592			8.249.193	
4.1.1.2	Sociale lasten	1.106.389			1.036.818	
4.1.1.5	Pensioenlasten	1.345.009			1.207.261	
			10.868.990			10.493.272
4.1.2	**overige personele lasten**					
4.1.2.1	dotaties personele voorzieningen	117.890		60.000	126.997	
4.1.2.2	personeel niet in loondienst:	256.386		201.500	191.394	
	ERD-ziektewet	10.902				
			385.178			318.391
			11.254.168			10.811.663
4.1.3	**ontvangen vergoedingen**					
4.1.3.3	overige uitkeringen die de personeelslasten verminderen		73.411		25.000	42.699
			11.180.757			10.768.964
	personeel niet in loondienst:					
	onderwijzend	84.915		65.000	69.852	
	onderwijsondersteunend	139.330		86.000	84.359	
	schoonmaakpersoneel	32.141		50.500	37.183	
	incidentele lasten	0		0	0	
		256.386		201.500	191.394	

4.1	**pers. lasten naar kostendrager**	2019	2018
		€	€
	directie	1.040.049	980.558
	onderwijzend personeel	8.260.145	8.084.500
	onderwijsondersteunend personeel	1.642.449	1.483.411
	schoonmaakpersoneel	238.114	220.495
	totaal	**11.180.757**	**10.768.964**

Het aantal personeelsleden op 01-10-2019 was 175 en op 01-10-2018 was dat 175 (zie ook bestuursverslag). Het gemiddeld aantal personeelsleden gedurende het kalenderjaar 2019 was 173 (148,3 FTE) in 2018 172 (146,7 FTE), als volgt verdeeld: directie/bestuur 8 ; onderwijzend personeel 123 ; ondersteunend personeel (inclusief schoonmaakpersoneel) 42.

Algemeen:
De salarissen (schaalbedragen) stegen in 2019 met 2,15 %. Door deze salarisverhoging stegen ook de sociale lasten en de pensioenlasten licht.

Directie:
Een kleine uitbreiding bij de formatie voor afdelingscoördinatoren zorgde voor wat extra lasten (+6%)

Onderwijzend personeel:
Weliswaar was er een groei van de formatie, maar omdat enkele docenten, die nog gebruik konden maken van de riante seniorenregelingen, vertrokken in de loop van 2018 dan wel 2019, was er toch slechts een geringe stijging van de totale lasten (+2%)

Onderwijsondersteunend personeel:
Extra inzet van extern personeel, onder meer ter vervanging van zieke collega's, zorgde samen met de hogere salarissen voor een behoorlijke stijging (+10,7%) Daarbij moet wel bedacht worden, dat de inzet van uitzendkrachten bij het toezicht in de toetsweken onder de noemer onderwijsondersteunend is geboekt, terwijl dat toezicht in het verleden door docenten gedaan werd. Dit zorgde uiteraard voor een extra stijging.

Schoonmaakpersoneel: .
Ook in deze categorie was extra inzet nodig om tijdelijk afwezig personeel te vervangen. (+8%)

brutolonen en salarissen
Dit zijn alle brutoloonbestanddelen zoals de maandsalarissen, het vakantiegeld, de eindejaarsuitkeringen en de uitbetaalde meeruren en ook de werkgeverslasten onder de werkkostenregeling.

sociale lasten
Dit zijn de premies voor de sociale verzekeringen voorzover deze ten laste komen van de werkgever: WIA basis (€ 501.540), ZVW (€ 502.270) UFO (€ 56.210), Upiva (€ 43.360) en een verschil in de reservering sociale lasten vakantiegeld t.b.v.2019 resp. 2020 (€ 3.009)

pensioenpremies
Dit betreft het aandeel van de werkgever in de premies voor pensioen en nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen en het zogenaamde voorwaardelijk pensioen.

De premiepercentages in 2019 voor waren respectievelijk 17,43%; 0,35% en 2,6%. In geld betekende dit achtereenvolgens:

	€
Pensioen/nabestaandenpensioen	1.107.553
Arbeidsongeschiktheidspensioen	18.583
Voorwaardelijk pensioen	218.873

			2019		begroting 2019		2018
4.2	**afschrijvingen**		€		€		€
4.2.2	***afschrijvingen materiële vaste activa***						
	gebouwen en terreinen	66.080		74.891		67.389	
	inventaris en apparatuur & andere vaste bedrijfsmiddelen	414.054		415.631		426.671	
			480.134		490.522		494.060
4.3	***huisvestingslasten***						
4.3.1	huur	12.584		10.000		16.590	
4.3.3	onderhoud	125.495		124.150		143.104	
4.3.4	energie en water	126.060		122.400		122.177	
4.3.5	schoonmaakkosten	43.611		44.775		40.485	
4.3.8	overige	133.684		133.990		133.808	
			441.434		435.315		456.164

De verzekeringen voor inboedel en opstal komen voor rekening van Building Breda.

onderhoud
In deze post worden alle onderhoudskosten verzameld die niet door de Coöperatie betaald worden.

energie en water
De zonnepanelen op beide gebouwen zorgden wederom voor een grote opbrengst. Ten opzichte van de situatie voorde plaatsing van de zonnepanelen, hoefden we zo'n 180.000 kWh minder in te kopen. In geld betekende dit ongeveer € 24.000 in 2019.

schoonmaakkosten
De schoonmaakkosten bestaan uit schoonmaakmaterialen € 20.417, vuilafvoer € 16.525 en kosten van de wasserij.

overige huisvestingslasten
Deze post bestaat in 2019 uit Building Breda: dotatie € 118.542 en bijdrage voor de zonnepanelen van € 11.275 , daarnaast ook de post beveiliging € 4.497.

		2019	begroting 2019	2018
		€	€	€
4.4	*overige lasten*			
4.4.1	administratie- en beheerslasten	591.287	519.541	589.924
4.4.2	inventaris en apparatuur	685.656	657.557	681.837
4.4.3	leer- en hulpmiddelen			
4.4.5	overige	447.814	390.135	413.664
	boekverlies tablets			24.647
		1.724.757	1.567.233	1.710.072
	totaal lasten	13.827.082	13.419.870	13.429.260

4.4.1.1	specificatie honorarium (accountant)				
4.4.1.2	onderzoek jaarrekening		18.500		
	Deloitte	12.612		26.340	
	Astrium	7.865			
	andere controleopdrachten*	0	0	0	
		20.477	18.500	26.340	

administratie- en beheerslast
Hieronder vallen bijvoorbeeld accountantskosten, externe deskundigen, bedrijfsgezondheidszorg, papier, portokosten, telefoonkosten, uitbesteed drukwerk, scholing, hard- en software, verzekeringen, reis- en verblijfkosten, werkkosten, contributies, abonnementen en consumptiegoederen.

overige
De kosten gemoeid met reizen, excursies, andere leerlingenactiviteiten, detacheringen en overstappers zijn hier opgenomen.

6	**financiële baten en lasten**		2019		2019		2018
			€		€		€
6.1	*financiële baten*						
6.1.1	rentebaten en soortgelijke opbrengst	5.918		1.000		6.162	
6.1.2.	ontvangen dividenden	10.970				8.929	
6.1.3	waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten	33.040				5.139	
6.1.4.	opbrengst van vorderingen ter zake van vaste activa en effecten	27.985				19.684	
			77.913		1.000		39.914
6.2	*financiële lasten*						
6.2.1	rentelasten en soortgelijke lasten	6.367				7.752	
6.2.2	waardeverminderingen van financiële vaste activa en van effecten	21.557				55.588	
			27.924				63.340
	financiële baten en lasten		49.989		1.000		-23.426
	resultaat uit gewone bedrijfsvoering		-271.230		141.326		187.013

B.7 enkelvoudige balans per 31 december 2019 na resultaatbestemming

			31-12-2019		31-12-2018
1	activa		€		€
	vaste activa				
1.2	*materiële vaste activa*				
1.2.1	gebouwen&terreinen	579.316		611.036	
1.2.2	inventaris en apparatuur	1.137.675		1.218.739	
1.2.3	andere vaste bedrijfsmiddelen	5.103		5.908	
			1.722.094		1.835.683
1.1.3	*financiële vaste activa*				
1.1.3.5	vordering op OCW	0		772.842	
			0		772.842
	totaal vaste activa		1.722.094		2.608.525
1.2	**vlottende activa**				
1.2.2	***vorderingen en overlopende activa***				
1.2.2.4	vorderingen op groepsmaatschappijen	1.500		3.000	
1.2.2.7	vorderingen op (ouders van) lln	7.548		9.468	
1.2.2.10	overige vorderingen	134.017		119.181	
1.2.2.12	vooruitbetaalde kosten	116.204		229.419	
1.2.2.13	verstrekte voorschotten	6.750		374	
1.2.2.14	te ontvangen interest	4.522		876	
1.2.2.15	overlopende activa overig	0		0	
			270.541		362.318
1.2.4	***liquide middelen***		3.125.581		3.154.066
	totaal vlottende activa		3.396.122		3.516.384
	totaal activa		5.118.216		6.124.909

			31-12-2019		31-12-2018
2	**passiva**		€		€
2.1	***eigen vermogen***				
2.1.1	algemene reserve	3.644.144		3.963.431	
	totaal vermogen		3.644.144		3.963.431
2.2	***voorzieningen***				
2.2.1	personeelsvoorzieningen	608.009		565.050	
			608.009		565.050
2.4	***kortlopende schulden en overlopende passiva***				
2.4.4	schulden aan OCW	0		15.300	
2.4.8	crediteuren	77.536		149.056	
2.4.9	belastingen en premies soc. verz.	4.116		508.472	
2.4.10	pensioenen	0		137.372	
2.4.12	overige kortlopende schulden	65.545		36.877	
2.4.13	vooruitontvangen ouderbijdragen	231.068		217.954	
2.4.14	vooruitontvangen subsidies OCW	55.004		121.448	
2.4.16	vooruitontvangen bedragen	3.752		5.086	
2.4.17	vakantiegeld en vakantiedagen	363.042		342.289	
2.4.19	overige overlopende passiva	66.000		62.574	
			866.063		1.596.428
	totaal passiva		5.118.216		6.124.909

B.8 enkelvoudige staat van baten en lasten 2019

voor de begroting zie geconsolideerde staat van baten en lasten

			2019 €		2018 €
3	**baten**				
3.1	rijksbijdragen	12.753.570		12.880.999	
3.5	overige baten	752.293		758.700	
	totaal baten		13.505.863		13.639.699
4	**lasten**				
4.1	personeelslasten	11.180.757		10.768.964	
4.2	afschrijvingen	480.134		494.060	
4.3	huisvestingslasten	441.434		456.164	
4.4	overige lasten	1.723.146		1.700.913	
	totaal lasten		13.825.471		13.420.101
	saldo baten en lasten		-319.608		219.598
5	financiële baten en lasten		321		903
	resultaat gewone bedrijfsvoering		-319.287		220.501

B.9 Waarderingsgrondslagen enkelvoudige jaarrekening

Alle waarderingsgrondslagen vermeld bij B4 zijn hier ook van toepassing.

B.10 Toelichting behorende tot de enkelvoudige balans

Voor een toelichting op de posten van de enkelvoudige balans verwijzen wij naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

De geconsolideerde balans en de enkelvoudige balans zijn gelijk, behalve de posten die hieronder zijn toegelicht.

overzicht verbonden partijen
dit overzicht is opgenomen onder B 12 - model E

zeggenschapsbelangen:

naam	rechtvorm	vestigings-plaats	kernactiviteit	kapitaal-belang	eigen vermogen	resultaat
Stichting Voorzieningenfonds Nassau	stichting	Breda	beheer van het vermogen	100%	€ 653.809	€ 48.057

1.1.3 **financiële vaste activa**
Deze post (€ 587.720) behoort in zijn geheel bij de St. Voorziengenfonds Nassau.

1.2.2 **vorderingen en overlopende activa**
Het verschil tussen de vorderingen en overlopende activa van de geconsolideerde en enkelvoudige balans is € 7.931 , dit bedrag heeft betrekking op de RC post € 3.000 die bij de geconsolideerde cijfers vervalt en de te vorderen rente € 4.201 en dividendbelasting € 730 van de St. Voorzieningenfonds Nassau.

1.2.4 **liquide middelen**
Het verschil in liquide middelen is een bedrag van € 64.320 (afgerond)
Dit bedrag bestaat uit afgerond € 1.830 op de rekening courant en € 62.490 op deposito-arrangementenrekening.

2.1 **eigen vermogen**
Het verschil is een bedrag van € 653.809.
Dit is het bestemmingsfonds privaat (het eigen vermogen van de geconsolideerde partij zijnde de St. Voorzieningenfonds Nassau)

2.4.9 **overige kortlopende schulden**
Het verschil tussen overige kortlopende schulden van de geconsolideerde en de enkelvoudige balans is een bedrag ad. € 1.665, dit bedrag heeft grotendeels betrekking op nog te betalen accountantskosten van de St. Voorzieningenfonds Nassau.

Niet in de balans opgenomen
Deze wijken niet af van hetgeen vermeld is bij de "toelichting op de geconsolideerde balans" op pagina 39.

B. 11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige staat van baten en lasten

Voor een toelichting op de posten van de enkelvoudige staat van baten en lasten verwijzen wij naar de toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten.

Het verschil tussen de geconsolideerde en de enkelvoudige staat van baten en lasten is de exploitatierekening van de St. Voorzieningenfonds Nassau, deze is als volgt samengesteld:

		€
materiële baten		
materiële lasten:		
accountantskosten St. Voorzieningenfonds Nassau	1.500	
overige materiële lasten St. Voorzieningenfonds Nassau	111	
totaal materiële lasten		1.611
saldo financiële baten en lasten van de St. Voorzieningenfonds Nassau		49.668
resultaat St. Voorzieningenfonds Nassau		48.057

B.12 overzicht verbonden partijen (model E)

beslissende zeggenschap

	juridische vorm	statutaire zetel	code activiteiten	omzet €
Stichting Voorzieningenfonds Nassau	stichting	Breda	4	0

	eigen vermogen 31-12-2019 €	exploitatie-resultaat 2019 €	verklaring art. 2:403 BW	deelname percentage	conso-lidatie
	653.806	48.057	ja	100	ja

De Stichting Voorzieningenfonds Nassau heeft als doel het verlenen van steun aan alle soorten van onderwijs welke uitgaan van de Stichting voor christelijk voortgezet onderwijs West-Brabant. De Stichting VFN tracht dit doel onder meer te verwezenlijken door het beheren van vermogenswaarden.

geen overheersende zeggenschap/ geen beslissinde zeggenschap

Coöperatie onderwijshuisvesting Building Breda	voor toelichting zie Bestuursverslag pag. 9
Regionaal Samenwerkingsverband Breda e.o.	voor toelichting zie Bestuursverslag pag. 9

B.13 WNT

Voor 2019 gelden de beleidsregels, vastgesteld bij besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 19 november 2018 (nr. 2018-0000046936), houdende vaststelling van beleidsregels inzake de toepassing van de Wet normering topinkomens met ingang van 1 januari 2019 (Beleidsregels WNT 2019). Deze Beleidsregels WNT 2019 zijn op 21 november 2018 gepubliceerd in de Staatscourant.

De WNT is van toepassing op de Stichting Christelijk Voorgezet Onderwijs West-Brabant. Het voor SCVOWB toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 152.000, het maximum voor onderwijsinstellingen met 9 complexiteitspunten.

De Raad van Toezicht heeft het overzicht berekening complexiteitspunten voor 2019 vastgesteld en ondertekend op 27 maart 2020.

Het bezoldigingsmaximum voor de leden en de voorzitter van de raad van toezicht bedraagt 10% respectievelijk 15% van het voor de VO-sector geldende bezoldigingsmaximum.

Het individueel toepasselijk maximum met betrekking tot de uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband voor 2019 is de bezoldiging over de twaalf maanden voorafgaand aan de beëindiging dienstverband exclusief belastbare onkostenvergoedingen, met een maximum van € 75.000 naar rato van de omvang van het dienstverband.

Onderdeel 1a
Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking of leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt
bedragen x €1

Gegevens 2019

naam	R.Speetjens	H.J.C. Teunissen
functiegegevens	bestuurder/directeur	bestuurder/directeur
aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 99.653	€ 76.582
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.807	€ 12.776
Bezoldiging	€ 117.460	€ 89.358
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 152.000	€ 152.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2018

naam	R.Speetjens	H.J.C. Teunissen
functiegegevens	bestuurder/directeur	bestuurder/directeur
aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1 /31-12	1-8 / 31-12
omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 96.665	€ 29.488
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.610	€ 4.440
Bezoldiging	€ 112.275	€ 33.928
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 146.000	€ 61.200

Onderdeel 1b
Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12
Dit onderdeel is in 2019 niet van toepassing

Onderdeel 1c
Leidingevende topfunctionarissen
Dit onderdeel is in 2019 niet van toepassing

Onderdeel 1d
Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.700 of minder
Gegevens 2019

Naam	Functie
A. Roobol	Voorzitter RvT
M.A.C. Dilven	Lid RvT
T. Führing - Holzhaus	Lid RvT
L. Verheijen	Lid RvT
P.P.M.H. van Hooff	Lid RvT

Onderdeel 1e
De totale bezoldiging van een topfunctionaris alsmede degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt, voor al zijn functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen (uitsluitend te verantwoorden indien en voor zover er sprake is bij een topfunctionaris van bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij de WNT-instelling en/of bezoldiging uit hoofde van werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen).
Dit onderdeel is in 2019 niet van toepassing

Onderdeel 1f
In het geval een leidinggevende topfunctionaris, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij een of meer andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van deze tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a of 1d. Dit geldt in voorkomende gevallen ook voor diegene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt.
Dit onderdeel is in 2019 niet van toepassing

Onderdeel 2
Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.
Dit onderdeel is in 2019 niet van toepassing

Onderdeel 3
Bezoldiging niet-topfunctionarissen
Dit onderdeel is in 2019 niet van toepassing

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking (niet-topfunctionarissen in loondienst) die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.
Het individueel toepasselijke drempelbedrag bezoldiging is gelijk aan het algemeen bezoldigingsmaximum naar rato van de omvang van het dienstverband, ofwel € 152.000 vermenigvuldigd met de deeltijdfactor (maximaal 1,0 fte).

B.14 gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de feitelijke situatie per balansdatum en/of het balanstotaal per 31-12-2019 en het resultaat 2019.

De uitbraak van het Coronavirus heeft op de hele wereld een flinke impact, zo ook op het onderwijs. Het schoolexamen 2020 wordt op aangepaste wijze afgenomen en het centraal examen gaat niet door. Het onderwijs op De Nassau wordt sinds 16 maart 2020 op afstand gegeven, wat van zowel leerlingen als collega's flinke aanpassingen vereist. De Nassau verwacht dat de financiële gevolgen overzichtelijk zijn. De Rijksoverheid continueert naar verwachting de bekostiging waardoor de salarissen aan medewerkers en andere vaste lasten kunnen worden betaald.
Op een aantal gebieden zijn reeds besluiten genomen met financiële consequenties. Zo is besloten om alle reizen die in schooljaar 2019-2020 nog op stapel stonden te annuleren en de ouders de kosten daarvan niet te laten dragen. In de jaarrekening 2019 is een post opgenomen van ongeveer € 30.750 zijnde de reeds betaalde reis- en verblijfkosten waar geen bijdragen van de ouders tegenover zullen staan. De impact van het coronavirus op de totale financiële positie beïnvloedt de continuïteit van de organisatie vooralsnog niet.

B.15 Ondertekening door Bestuur en Raad van Toezicht

17 juni 2020

Bestuur

De heer R. Speetjens

De heer J.C.M. Teunissen

Raad van Toezicht

De heer A. Roobol, voorzitter

Mevrouw C.A.M.Dilven

mevrouw T. Führing - Holzhaus

De heer P.P.M.H. van Hooff

De heer L. Verheijen

C.1 gegevens over de rechtspersoon

naam:	*Stichting voor christelijk voortgezet onderwijs West-Brabant*
adres:	*Paul Krugerlaan 2*
postcode/plaats:	*4818 BC Breda*
telefoon:	*076-5330330*
fax:	*076-5216828*
e-mail:	algemeen@denassau.nl
internet-site:	www.denassau.nl
bestuursnummer:	33372
contactpersoon:	*M.J.M. Krijnen*
telefoon:	*076-5330330*
fax:	*076-5216828*
e-mail	mkrijnen@denassau.nl
brinnummer:	*16QH*
inschrijvingsnummer KvK	*40281156*

naam instelling:	**brinnr.**	**sector**
De Nassau	*16QH*	*VO*